

Sa Maayad Ha Tultulanen Mahitenged Ki Jesu Cristo Ha Insulat Hi Juan

Sa Lalang Ha Tag-ila Hu Kinabuhì

¹ Su hurà pa tanghagaa sa bisan inu duduun en haena sa tagngararan hu Lalang, daw sa Lalang iyan duma hu Dios ha iling din dà daan.

² Su hurà pa tanghagaa sa bisan inu sa Lalang duduun en duma hu Dios.

³ Pinaagi kandin tinanghagà sa alan daw hurà en gayed natanghagà ha kenà pinaagi kandin.

⁴ Sa Lalang iyan tag-ila hu kinabuhì daw saena ha kinabuhì iyan sulù ha pakailaw hu henà-henà hu kaet-etawan.

⁵ Saena ha sulù iyan ilaw duun hu masukilem daw harì en gayed mapedengan.

⁶ Amin etaw ha sinugù hu Dios ha tagngararan ki Juan ha Bautista.

⁷ Sinugù haena hu pagpanunultul mahitenged taena ha sulù ta daw makatuu sa kaet-etawan pinaagi kandin.

⁸ Si Juan kenà iyan sulù ba bà dà sinugù hu pagpanunultul mahitenged ku sulù.

⁹ Sa sulù ha pakailaw hu henà-henà hu kaet-etawan agpakauma en dini ta kalibutan.

¹⁰ Iman nakauma en gayed dini ta kalibutan. Ba bisan ku tinanghagà sa kalibutan pinaagi kandin saena hurà kakilala hu mga etaw.

11 Duminuun hu kaugalingen din ha lugar ba hurà dawata hu mga duma din.

12 Ba sa alan ha nakadawat kandin daw nakatuu daan inilahan din hu katenged ha mabuhat ha mga batà hu Dios.

13 Sa ingkabuhat dan ha mga batà hu Dios harì agkailing hu kalibutanen ha paagi daw kenà daan tumenged hu pagbayà hu etaw ta pinaagi gayed hu Dios.

14 Saena ha Lalang migpakaetaw daw uminamul kanuy hu mababà ha panahun. Naahà day sa pagkagamhanan ha in-ila kandin hu Dios ha Amay din tumenged ta iyan bugtung ha Batà din. Saena maluluy-en gayed daw natun-an taw en diyà ta kandin sa kamatuuran.

15 Iyan haini intultul hi Juan duun hu kaet- etawan su umikagi hu madaging ha tagyanaen “Iyan en haini su tagsubayen ku ha ‘Amin pa makadini ha labaw dì kanak ta duduun en su hurà a pa ibatà.’”

16 Tumenged ta maluluy-en gayed harì agkapangkus sa pag-ila din kanuy hu mga panalangin.

17 Pinaagi ki Moises in-ila hu Dios sa Kasuguan, ba pinaagi ki Jesu Cristo inilahan kuy kandin hu grasya daw natun-an taw daan diyà ta kandin sa kamatuuran.

18 Hurà gayed etaw ha nakaahà hu Dios, ba sa bugtung ha Batà din ha dayun dà tagduma kandin iyan migpakilala kanuy hu Amay din.

Sa Pagpakilala Hi Juan Ha Bautista Hu Kau-galingen Din

(Juan 1:19-28; Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 Iyan haini intultul hi Juan su suguen hu mga punuan ta Jerusalem sa mga sinaligan hu paghalad daw sa mga kaliwat hi Levi ha mga magbubulig dan ha dumiyà ki Juan ta daw mainsaan dan ku sin-u.

20 Inikagi kandan hi Juan sa laus ha “Kenà a iyan su Mesiyas.”

21 Aman nanginginsà sidan hu “Sin-u ka diay? Iyan kad en ba si Elias ha propita?”

Ba tuminubag si Juan hu “Kenà a iyan.”

Minisab sidan nanginginsà hu “Iyan kad en ba su tagsalapen day ha Propita?”

Tuminubag gihapun si Juan hu “Kenà a daan iyan.”

22 Aman minikagi sidan hu “Ikagiyi kay ku sin-u ka ta kinahanglan ha amin day makatultul taena ha migsugù kanay. Inu sa maikagi nu mahitenged hu kaugalingen nu?”

23 Tuminubag si Juan hu “Iyan a su intagnà hi Isaias ha magkulahiay duun hu pinakabulung-bulung ha lugar ha magyanaen ‘Tul-ida sa dalan ha ag-agiyán hu Ginuu.’”

24 Saena ha mga sinugù hu mga Fariseo

25 nanginginsà ha “Ku kenà ka iyan su Mesiyas daw ku kenà ka daan iyan si Elias daw saena ha tagsalapen day ha Propita, imbà nu agpamautismuwi sa mga etaw?”

26 Ba tuminubag si Juan hu “Diyà a ta wahig agpamautismu ba amin diyan ta inyu ha hurà nuy pa kakilala.

27 Saena hudiyan dì kanak ba iyan labaw ta bisan sa paghukad hu sapatus din kenà a gayed angayan duun.”

28 Nahitabù haena diyà ta Betania ha layun ta Jordan ha duun namautismu si Juan.

*Sa Pagpkilala Ki Jesu Cristo
(Juan 1:29-34; Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11;
Lucas 3:21-22)*

29 Su maisab ha aldaw naahà hi Juan si Jesus ha tagdiyà ta kandin. Dayun uminikagi si Juan hu “Taini en sa Nati ha Karniro ha sinugù hu Dios ta daw makapalas hu salà hu kaet-etawan.

30 Iyan haini tagsubayen ku ha ‘Amin pa makadini ha labaw dì kanak ta duduun en su hurà a pa ibatà.’

31 Su anay hurà ku kakilala haini, ba migpamautismu a ta daw ku makauma en makilala gayed hu kaliwatan hi Israel.”

32 Dayun iyan haini intultul hi Juan ha tagyanaen “Naahà ku sa Balaan ha Ispiritu ha agkailing hu salapati ha migbulus daw hurà en awà diyà ta kandin.

33 Saini hurà ku ngaay kakilala ba sa Dios ha iyan migsugù kanak hu pagpamautismu daan en minikagi kanak ha ‘Ku maahà nu sa etaw ha agbulusan hu Balaan ha Ispiritu ha harì en umawà diyà ta kandin iyan en su tagpamautismu pinaagi hu pagpaulin hu Balaan ha Ispiritu.’

34 Iman naahà kud en daw maikagi kud en inyu ha iyan gayed haini Batà hu Dios.”

Sa Pagpilì Hi Jesus Hu Nauna Ha Mga Tinun-an

35 Su maisab ha aldaw diyà en paman si Juan duma hu daruwa ha mga sumusunud din.

36 Su maahà din si Jesus sa aglabay diyà ta kandan inikagiyan din su daruwa hu “Taini en su Nati ha Karniro ha sinugù hu Dios.”

37 Su mapaliman ku daruwa ha sumusunud sa inikagi din luminupug dayun sidan ki Jesus.

38 Su lumingì si Jesus naahà din su taglupug kandin aman ininsaan din sidan hu “Inu sa agk-abayaan nuy?”

Tuminubag sidan hu “Hindu ka tagtimà, Rabi?” ha sa kahulugan taena Manunudlù.

39 Tuminubag si Jesus ha “Dumuma kaw kanak ta daw nuy maahà.”

Aman duminuma sidan ki Jesus daw naahà dan labi. Agkahapun en duun taena ba hurà en sidan suway hangtud ha masukilem en.

40 Sa sabuwa kandan ha nakapaliman hu inikagi hi Juan ha luminupug ki Jesus iyan si Andres ha suled hi Simon Pedro.

41 Inelegan din sagunà si Simon daw ikagiyi hu “Naahà day en sa Mesiyas” ha tagngaranan daan ki Cristo.

42 Dayun dinuma din si Simon diyà ki Jesus. Su maahà hi Jesus si Simon inikagiyan din hu “Sa ngaran nu iyan si Simon ha batà hi Juan, ba sa inggañaran ku iman ikaw iyan en si Cefas” ha Pedro daan ha sa kahulugan din Batu.

Sa Pagpili Hi Jesus Ki Felipe Daw Ki Natanael

43 Su maisab ha aldaw nahenhenaan hi Jesus ha dumiyà ta probincia ta Galilea. Inelegan din si Felipe daw ikagiyi ha “Dumuma ka kanak.”

44 Si Felipe taga-Betsaida ha tagtimaan daan hi Andres daw hi Pedro.

45 Aman sagunà inelegan hi Felipe si Natanael daw ikagiyi hu “Naahà day en haena sa etaw ha sinubay hu mga propita daw sa sinubay daan hi Moises duun hu Kasuguan. Iyan haena si Jesus sa batà hi Jose ha taga-Nazaret.”

46 Ba si Natanael nakaikagi hu “Amin ba diay mapuslanen ha etaw diyà ta Nazaret?”

Tuminubag si Felipe ha “Dumiyà ki ta daw maahà nu.”

47 Su maahà hi Jesus si Natanael ha tagdiyà en ta kandin uminikagi dayun hu “Iyan gayed hayana kaliwat hi Israel ta agkaahà ku ha hurà gayed limbung diyà ta kandin.”

48 Ba nanginginsà si Natanael hu “Imbà a man ikaw agkakilala?”

Tuminubag si Jesus ha “Su hurà ka pa elegi hi Felipe naahà kud en ikaw duun hu sileb taena ha kayu ha igira.”

49 Dayun uminikagi si Natanael hu “Manunudlù, iyan ka gayed Batà hu Dios. Iyan ka haena sa tagsalapen day ha maghari hu mga kaliwatan hi Israel.”

50 Minikagi si Jesus hu “Nakatuu ka ba ta inikagi ku ha naahà ku ikaw duun hu sileb taena ha kayu? Ba amin pa tungkay belenganen ha maahà nu asem ku malugay.”

51 Inikagiyen din daan sidan hu “Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha maahà nuy sa langit ha mapuwaan daw sa mga balinsuguen hu Dios ha magdini-dini ta kanak siak sa Suled hu Kaet-etawan.”

2*Sa Kaamulan Diyà Ta Cana*

¹ Su maiwas en sa daruwa ha aldaw amin kaamulan diyà ta Cana ha sakup ta Galilea. Tumianpu sa inay hi Jesus

² daw inimbita daan si Jesus daw sa mga tinunan din.

³ Su maamin en sa binu inikagiyan si Jesus hi Inay din hu “Naamin en sa binu.”

⁴ Ba tuminubag si Jesus ha “Hurà kinahanglan ha suguen a ikaw ta kenà pa haini panahun ha maahà sa gahem ku hu kaet-etawan.”

⁵ Inikagiyan hi Inay din sa mga suluguen ha “Buhata nuy sa sumalà ha igsugù din inyu.”

⁶ Diyà ta ubay dan amin haenem ha tadyaw ha talaguay hu wahig ha iyan taggamiten hu mga Judio ku agtumanen dan sa tulumanen hu paglimpyu. Sa kada sabuwa taena ha tadyaw agkataguan hu katluan ha galun ha wahig.

⁷ Inikagiyan hi Jesus sa mga suluguen hu “Pamunua hu wahig haini sa tadyaw.” Aman pinamunù dan.

⁸ Dayun minikagi si Jesus diyà ta kandan hu “Saluk kaw duun daw uwita diyà tayà ha tagbayà hu kaamulan.”

Aman tuminuu sidan.

⁹ Pigkinanaman ku tagbayà hu kaamulan su wahig ha nabuhat en ha binu. Hurà din katuni ku hindu haena napuun ba natun-an ku mga suluguen ha migsaluk duun. Dayun inumaw din haena sa agpangasawa

¹⁰ daw ikagiyi hu “Sa duma ha mga etaw iyan dan ig-una igpainum sa maemis ha binu. Ku

madalem en sa nainum hu mga etaw human dan igpainum sa kenà ayuwà maayad. Ba sikaw hin-udian nu haini sa binu ha tungkay maemis.”

¹¹ Saena ha binuhat hi Jesus diyà ta Cana ha sakup ta Galilea iyan nauna ha belenganen ha binuhat din. Pinaagi taena nakapaahà din sa pagkagamhanan din aman nakatuu kandin sa mga tinun-an din.

¹² Su maiwas en haena duminiyà si Jesus ta Capernaum duma ki Inay din, hu mga suled din daw hu mga tinun-an din, daw migtimà sidan diyà hu pila ha aldaw.

*Sa Pagseled Hi Jesus Ta Timplo
(Juan 2:13-22; Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)*

¹³ Su madani en agsaulugen hu mga Judio sa Aldaw hu Paglabay duminiyà si Jesus ta Jerusalem.

¹⁴ Diyà ta Timplo naahà din sa mga tagbabaligiyà hu mga baka, mga karniro daw mga salapati, daw naahà din daan sa tagpinuu abay hu lamisahan ha tagpamaylu hu mga salapì.

¹⁵ Aman binuhat din sa lagkut ha pisì daw pan-abuga sa mga etaw duma hu mga karniro daw mga baka dan. Insawed din sa mga salapì ku tagpamaylu dayun pinamantang din sa mga lamisahan dan.

¹⁶ Inikagiyan din su tagbabaligiyà hu salapati hu “Awaa nuy hayan. Harì nuy agbuhata ha baligyaanan haini sa balay hu Amay ku.”

¹⁷ Nahenhenaan dayun hu mga tinun-an din sa insulat duun hulalang hu Dios ha tagyanaen “Dios ha Magbabayà hu alan, masakit gayed tungkay

sa gahinawa ku tumenged taini ha balay nu ta agkanugunan ku gayed.”

¹⁸ Dayun sa mga punuan hu mga Judio nangigginsà diyà ki Jesus hu “Amin ba belenganen ha makapaahà nu kanay ta daw day matun-an ha amin nu katenged hu pagbuhat taena?”

¹⁹ Tuminubag si Jesus hu “Kagasa nuy haini sa timplo ta agbalayen ku dà duun hu tatulu ha aldaw.”

²⁰ Minikagi sidan hu “Kapatan daw haenem ha tuig sa kabalaya taini ha Timplo na agbalayen nu ba hu tatulu dà ha aldaw?”

²¹ Ba sa timplo ha sinubay hi Jesus iyan sa lawa din.

²² Su mabanhaw en si Jesus nahenhenaan hu mga tinun-an din haena sa inikagi din daw tinnuuwan dan daan sa insulat ha lalang hu Dios ha inikagi din mahitenged hu pagkabanhaw din.

²³ Su diyà pa si Jesus ta Jerusalem su panahun hu pagsaulug hu Aldaw hu Paglabay madakel tungkay sa nakatuu kandin ta naahà dan sa mga belenganen ha binuhat din.

²⁴ Ba si Jesus hurà kabenali hu pagtuu dan kandin ta natun-an din en ku inu sidan.

²⁵ Hurà en kinahanglan ha tultulan pa si Jesus mahitenged hu mga etaw ta daan din en natun-an ku inu sa duun hu mga henà-henà dan.

3

Si Jesus Daw Si Nicodemo

¹ Amin sakup hu mga Fariseo ha tagngaranan ki Nicodemo ha sabuwa duun taena ha mga labaw ha punuan hu mga Judio.

² Su masukilem en duminiyà haena ki Jesus daw ikagiyi hu “Manunudlù, natun-an day ha iyan ka manunudlù ha sinugù hu Dios ta sa mga belenganen ha tagbuhaten nu iyan dà pakahimu duun sa etaw ha tagdumahan hu Dios.”

³ Tuminubag si Jesus hu “Laus gayed sa agikagiyen ku ikaw ha sa etaw ku harì iisab ibatà harì gayed maharian hu Dios.”

⁴ Dayun nanginginsà si Nicodemo hu “In-inuwen pa hu magulang en ha iisab dà ibatà sa harì en man makalikù diyà ta getek hi Inay din?”

⁵ Tuminubag si Jesus hu “Laus gayed sa tagikagiyen ku ikaw ha iyan dà maharian hu Dios sa etaw ha ibatà pinaagi hu wahig daw pinaagi hu Balaan ha Ispiritu.

⁶ Sa ighbatà pinaagi hu etaw na etaw dà daan, ba sa ighbatà pinaagi hu Balaan ha Ispiritu amin din en kinaiya ha iling hu Dios.

⁷ Harì ka mabeleng taena ha inikagi ku ikaw ha ‘Kinahanglan ha iisab kaw dà ibatà.’

⁸ Sa kalamag duun agpayanaen hu bisan hindu daw agkatun-an taw ku hindu duun ta agkapaliman taw, ba harì taw agkatun-an ku hindu napuun daw ku hindu duun agpayanaen. Iling daan sa gahem hu Balaan ha Ispiritu duun hu etaw ha ibatà pinaagi kandin ta harì haena agkasabut hu etaw.”

⁹ Nanginginsà si Nicodemo hu “In-inuwen man hayana?”

¹⁰ Tuminubag si Jesus hu “Matatau ka ha manunudlù duun hu mga kaliwatan hi Israel, imbà nu man harì agkasabut sa tag-ikagiyen ku?

¹¹ Laus gayed sa ag-ikagiyen ku ha sa intudlù day iyan sa natun-an day daw sa tagsubayen day iyan sa naahà day ba hari nuy agdawaten.

¹² Ku hari kaw agtuu ku ikagiyen ku inyu sa mga hitabù dini ta kalibutan in-inuwen nuy pagtuu ku ikagiyen ku inyu sa diyà ta langit?

¹³ Amin ba nakadiyà ta langit daw luminugnà dini hu pagpanunultul hu naahà din diyà? Hurà gayed, ba siak sa Suled hu Kaet-etawan diyà a napuun.

¹⁴ Su duun pa si Moises hu pinakabulung-bulung ha lugar intaud din sa bunsalagan ha binuhat hu galang duun hu kayu daw ipatangkaw ta daw sa etaw ha umahà taena hari gayed matay. Iling daan taena ha sa Suled hu Kaet-etawan kinahanglan ha itaud duun hu kayu daw ipatangkaw

¹⁵ ta daw sa alan ha tumuu kandin mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapsan.

¹⁶ “Palanggà gayed hu Dios sa alan ha kaet-etawan aman in-ila din sa bugtung ha Batà din ta daw sa alan ha tumuu taena hari en masilutan ba mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapsan.

¹⁷ Ta hurà sugua hu Dios sa Batà din dini ta kalibutan hu paghukum hu silut duun hu kaet-etawan, ba impadini din haena ta daw maluwas sa mga etaw pinaagi kandin.

¹⁸ Bisan sin-u sa tumuu taena hari en mahukuman hu silut, ba saena ha hari tumuu daan en nahukuman ta hurà tuu hu bugtung ha Batà hu Dios.

¹⁹ Iyan haini hinengdan ha aghukuman sa mga etaw. Su makauma dini ta kalibutan sa sulù iyan dan impalabi sa masukilem ta madaet gayed sa

mga buhat dan.

²⁰ Bisan sin-u sa tagbuhat hu madaet agtambag hu mapawà daw tagpadiyù duun ta agkahaldek ha matun-an sa mga buhat din ha madaet.

²¹ Ba saena ha tagsunud hu kamatuuran duun gayed hu mapawà aman agkatun-an sa buhat din ha ginaheman gayed hu Dios.”

Sa Pag-ikagi Hi Juan Mahitenged Ki Jesus

²² Su maiwas en haena si Jesus daw sa mga tinun-an din duminiyà ta probincia ta Judea. Migtimà sidan diyà hu pila ha aldaw daw namautismu sidan hu mga etaw.

²³ Ba diyà ta Enon ha ubay ta Salim ha amin duun madalem ha wahig namautismu daan si Juan hu mga etaw ha agpangakauma.

²⁴ Duun taena ha panahun si Juan hurà pa kapurisu.

²⁵ Aman amin mga sumusunud hi Juan ha nakigsawalà hu sabuwa ha Judio mahitenged hu tulumanen hu paglimpyu.

²⁶ Duminiyà sidan ki Juan daw ikagiyi hu “Manunundlù, natiman-an nu ba haena sa tagsubayen nu ha duma nu su diyà ka pa ta layun ta Jordan? Iman tagpamautismu en daan daw madakel sa mga etaw ha agdiyà ta kandin.”

²⁷ Ba tuminubag si Juan ha “Hurà gayed mahimu hu etaw ku hari gaheman hu Dios.

²⁸ Natun-an nuy en sa inikagi ku ha kenà a iyan su Mesiyas ba sinugù a hu Dios ha umuna dì kandin.

²⁹ Sa agpangasawa iyan gayed pakaangken hu ag-asawahen din. Sa amigu din tag-angat kandin

daw agkabayà-bayà ku mapaliman din sa lageng taena ha agpangasawa ha amigu din. Iling daan taena sa kalipay ku iman.

³⁰ Kinahanglan ha iyan iman haena mabantug ba siak ipaus-us a.”

³¹ Sa diyà naruun ta langit iyan labaw hu alan, ta sa etaw ha dini dà ta kalibutan kalibutanen dà sa tagsubayen din. Ba saena ha diyà naruun ta langit iyan labaw hu alan.

³² Tigtultul din sa naahà daw sa napaliman din diyà ta langit ba atiyuay dà sa agdawat hu mga lalang din.

³³ Ba bisañ sin-u sa agdawat taena makatuen gayed ha kamatuuran sa lalang hu Dios.

³⁴ Ta saena ha sinugù hu Dios tag-ikagi hu lalang hu Dios ta agpaulinan gayed hu Balaan ha Ispiritu.

³⁵ Pinalanggà hu Dios ha Amay sa Batà din daw iyan sinaligan ha magharì hu alan.

³⁶ Bisan sin-u sa tumuu hu Batà hu Dios amin din kinabuhì ha hurà din katapusan, ba saena ha harì tumuu kandin hurà din kinabuhì ta agsilutan hu Dios hu hinangturan.

4

Sa Bahi Ha Taga-Samaria

¹⁻³ Napaliman hu mga Fariseo ha madakel sa sumusunud hi Jesus daw sa nabautismuwan din dì ki Juan, ba kenà iyan si Jesus migpamautismu ta iyan dà sa mga tinun-an din. Su matun-an hi Jesus ha napaliman haena hu mga Fariseo sagunà uminawà ta Judea daw likù diyà ta probincia ta Galilea.

⁴ Ba diyà si Jesus pakaagi ta probincia ta Samaria.

⁵ Aman nakauma hu banuwa ha sakup ta Samaria ha tagngararan ta Sicar ha ubay duun hu bugtà ha imbilin hi Jacob duun hu batà din ha si Jose.

⁶ Duun taena sa atabay ha binangbang hi Jacob, aman mighimlay si Jesus ta agkapedaan en daw agkaugtu en daan.

⁷⁻⁸ Sa mga tinun-an din duminiyà ta banuwa ta agpamalit hu agkan-en dan.

Amin bahi ha taga-Samaria ha duminiyà ta agsag-eb aman inikagiyan hi Jesus hu “Ipainum a.”

⁹ Tuminubag su bahi ha “Judio ka man na taga-Samaria a daan. Imbà ka agpanayù hu wahig dini ta kanak?” Naikagi din haena ta sa mga Judio hurà dan maayad ha pakigdapitè hu mga taga-Samaria.

¹⁰ Ba tuminubag si Jesus ha “Ku natun-an nu pa ngaay sa pakaila hu Dios daw ku sin-u a sa tagpanayù diyan ta ikaw hu wahig, iyan ka pa ngaay manayù dini ta kanak daw ilahan ku pa ikaw hu wahig ha makaila hu kinabuhì.”

¹¹ Minikagi haena sa bahi ha “Hurà nu igsaluk daw madalem haini sa atabay. Hindu ka man makatimù hu wahig ha pakaila hu kinabuhì?

¹² Labaw ka pa ba diay dì ki Jacob sa gin-apuan taw ha migbangbang taini ha atabay daw iyan haini inumà din daw inumà daan hu mga batà din daw hu mga mananap din?”

¹³ Ba si Jesus tuminubag hu “Bisan sin-u sa ag-inum taini ha wahig agkalauwan dà,

¹⁴ ba saena ha uminum hu wahig ha ig-ila ku harì en gayed malaawan. Ta sa wahig ha ig-ila ku iyan mahimu ha tuburan ha makaila kandin hu kinabuhì ha hurà din katapusan.”

¹⁵ Minikagi haena sa bahi hu “Ipainum a hu wahig ha tagsubayen nu ta daw harì ad en malaawan daw harì ad en makagsag-ebà dini.”

¹⁶ Aman inikagiyan haena hi Jesus hu “Elegi sa asawa nu daw likù kaw dini.”

¹⁷ Ba tuminubag su bahi ha “Hurà ku man asawa.”

Minikagi si Jesus hu “Laus hayana sa inikagi nu ha hurà nü asawa

¹⁸ ta lalima en sa nakaasawa ikaw daw sa maama ha amulà nu iman kenà nu man asawa.”

¹⁹ Nakaikagi su bahi ha “Iyan kad en gayed su propita.

²⁰ Sa mga gin-apuan day duun sidan tagsimba taini ha bubungan, ba sinyu sa mga Judio tigtudlù nuy ha kinahanglan ha diyà kaw dà gayed magsimba ta Jerusalem.”

²¹ Ba tuminubag si Jesus ha “Tuuwi a ha makauma sa panahun ha kenà kuy duun dà taini ha bubungan daw diyà dà ta Jerusalem magsimba hu Dios.

²² Hurà nuy katun-i ku sin-u sa tagsimbahan nuy, ba sikay sa mga Judio natun-an day ta dini ta kanay agkapuun sa makaluwas hu kaet-etawan.

²³ Iyan en iman haini panahun ha sa mga etaw magsimba hu Dios pinaagi hu Balaan ha Ispiritu sumalà hu kamatuuran, ta iyan haini laus ha pagsimba ha agkabayaan hu Dios.

24 Sa Dios na Ispiritu aman sa agsimba kandin kinahanglan ha sumimba gayed pinaagi hu Bal-aan ha Ispiritu sumalà hu kamatuuran.”

25 Tuminubag su bahi hu “Natun-an ku ha makauma ku malugay sa Mesiyas ha tagngararan daan ki Cristo. Ku makauma en haena isaysay din kanuy sa alan.”

26 Dayun minikagi si Jesus hu “Siak sa pakiglalang ikaw iyan ad en.”

Sa Paglikù Hu Mga Tinun-an Diyà Ki Jesus

27 Duun daan taena nakauma sa mga tinun-an hi Jesus daw nangabeleng gayed sidan ku imbà pakiglalang si Jesus taena ha bahi. Ba hurà kandan nanginginsà taena ha bahi ku inu sa agkabayaan din daw hurà dan en daan insai si Jesus ku imbà pakiglalang kandin.

28 Inawaan ku bahi su bangà din daw likù diyà ta banuwa daw ikagiyi sa mga etaw diyà hu

29 “Naahà kud labi su etaw hā natun-an din sa alan ha mga binuhat ku, aman diyà kuy en ta daw maahà nuy. Iyan en gid haena su Mesiyas?”

30 Aman sagunà sidan namandiyà ki Jesus.

31 Duun ku atabay inikagiyán si Jesus hu mga tinun-an din hu “Manunudlù, kaen kad en.”

32 Ba tuminubag si Jesus hu “Amin ku kalan-enen ha hurà nuy katun-i.”

33 Aman migpainsaay sa mga tinun-an din hu “Amin gid mig-lla kandin hu kalan-enen.”

34 Ba inikagiyán sidan hi Jesus hu “Sa pagkaen ku iyan sa pagtuman hu agkabayaan taena ha migsugù kanak daw sa pagpenga hu alan ha ig-pabuhat din kanak.

35 Natun-an nuy en sa lalang ha tagyanaen ‘Haepat pa ha bulan iman daw human sa tilegtay.’ Ba ikagiyen ku inyu ha tilegtay en iman ta ahaa nuy hayà sa mga etaw ha tagdini ta kanuy. Iling sidan hu impamegas ha tumanan en aglegtayen.

36 Saena ha aglegtay agsuhulan hu Dios daw saena ha mga etaw ha malegtay dan ilahan hu kinabuhì ha hurà din katapusan, aman malipayen gayed haena sa tagpamegas daw sa agpamanlegtay.

37 Laus gayed sa lalang ha tagyanaen ‘Agpamegas sa sabuwa na sa sabuwa iyan aglegtay.’

38 Sinugù ku inyu ha lumegtay kaw duun hu bugtà ha kenà kaw iyan namegas duun. Lain en sa namegas ba iyan kaw gayed matigayun.”

Sa Pagpaketuu Hu Mga Taga-Samaria

39 Madakel ha mga taga-Samaria duun taena ha banuwa sa nakatuu ki Jesus pinaagi hu inikagi ku bahi ha “Natun-an hi Jesus sa alan ha mga binuhat ku.”

40 Hinangyù dan si Jesus ha humapit diyà ta kandan aman migtimà si Jesus diyà hu daruwa ha aldaw.

41 Amin pa madakel ha nakatuu kandin tumenged hu intudlù din kandan.

42 Inikagiyen dan haena sa bahi hu “Sa igpaketuu day kenà iyan dà sa intultul nu kanay ba napaliman day gayed sa lalang din daw natunan day ha iyan en gayed Manluluwas hu kaet-etawan.”

Sa Batà Hu Opisyal Ha Apit En Agpatay

43 Su maiwas en sa daruwa ha aldaw duminayun si Jesus diyà ta probincia ta Galilea.

44 Naikagi en hi Jesus ha sa propita hari matahuran hu mga etaw duun hu kandin dà ha banuwa.

45 Su makauma si Jesus diyà ta Galilea nali-pay gayed sa mga etaw hu pagdawat kandin ta nakatampu sidan hu pagsaulug diyà ta Jerusalem daw naahà dan sa alan ha binuhat din diyà.

46 Luminikù dà si Jesus diyà ta Cana ha sakup ta Galilea ha duun migbuhat hu binu. Diyà ta Capernaum amin opisyal ha sa batà din ha maama agkatungkayan hu dalu.

47 Su mapaliman ku opisyal ha nakauma si Jesus diyà ta Galilea sa napuun ta Judea inelegan din si Jesus daw hangyua ha dumiyà ta Capernaum ta daw mabulung din su batà ha apit en agpatay.

48 Ba inikagiyen haena hi Jesus hu “Imbà kaw daw dà agtuu kanak ku makaahà kaw dà hu mga belenganen?”

49 Su opisyal minagayuk gayed ha “Dumuma ka kanak ta daw hari matay su batà ku.”

50 Ba bà dà inikagiyi hi Jesus ha “Umulì kad ta naulian en su batà nu.”

Tuminuu haena hu inikagi hi Jesus aman sagunà minipanaw.

51 Su diyà pa ta dalan tinalagbù en hu mga suluguen din ha migtultul kandin ha naulian en su batà din.

52 Su iinsà din ku kan-u naulii su batà tuminubag sidan hu “Daw gabì ha agkapulid sa aldaw.”

53 Dayun nahenà-henà ku amay ha iyan haena uras ha minikagi si Jesus diyà ta kandin hu “Nau-

lian en su batà nu.” Aman nakatuu haena sa opisyal daw sa pamilya din.

⁵⁴ Ikaduwa haena ha belenganen ha nabuhat hi Jesus sugud hu paglikù din diyà ta Galilea ha napuun ta Judea.

5

Sa Etaw Ha Nalugay En Sa Kadaluwì Din

¹ Su maiwas en haena duminiyà si Jesus ta Jerusalem amin agsaulugen hu mga Judio.

² Diyà ta Jerusalem amin linaw ha ubay duun hu pultahan ha tagngaranan hu Pultahan hu mga Karniro. Sa ngaran taena ha linaw duun hu Hebreo ha inikagiyan iyan sa Betsata. Duun hu kilid taena ha linaw amin duun lalima ha sihungà.

³ Madakel ha mga dalawanen sa duun dà taena taghidiegà, sa mga buta, sa mga minatay en sa dibaluy ha lawa dan daw sa mga pigket. Tagangatà sidan ku makabug haena sa wahig

⁴ ta napaliman dan ha amin panahun ha agbulus sa balinsuguen hu Dios duun ku linaw ta agkabugen din. Sa agkauna pakaagbul diyà ta wahig maulian hu sumalà ha dalu din.

⁵ Amin etaw diyà ha katluan en daw walu ha tuig sa kadaluwì din.

⁶ Su maahà hi Jesus ha taghidegaay haena diyà daw su matun-an din ha nalugay en sa kadaluwì taena, ininsaan din hu “Agkabayà ka ba ku maulian ka?”

⁷ Tuminubag su etaw ha “Hurà ku man duma ha makauwit kanak duun tayan ha wahig ku agkabug en. Ku agduun ad en ngaay agkaunahan a.”

⁸ Dayun inikagiyan hi Jesus hu “Bangun kad, luluna sa banig nu daw hipanaw kad en.”

⁹ Sagunà naulian su etaw daw uwita sa banig din dayun hipanaw.

Ba aldaw haena hu Sabado

¹⁰ aman inikagiyan hu mga punuan hu Judio su etaw ha naulian hu “Aldaw haini hu Paghimlay aman hari igtugut duun hu Kasuguan sa pag-uwit hu banig.”

¹¹ Ba tuminubag haena ha “Su etaw ha nakaulì kanak iyan migsugù ha lulunen ku haini sa banig ku daw hipanaw.”

¹² Aman ininsaan dan haena hu “Sin-u ha etaw sa migsugù ikaw?”

¹³ Ba hurà din kakilala ku sin-u haena ta luminubuk si Jesus duun hu madakel ha mga etaw.

¹⁴ Su malugay-lugay en naahà hi Jesus haena sa naulian duun hu Timplo, dayun inikagiyan din hu “Naulian kad en iman aman endai nud sa mga buhat ha madaet ta daw hari kad en madaluwan hu ayuwà pa malegen.”

¹⁵ Saena ha etaw luminikù duun hu mga punuan hu mga Judio daw ikagiyi sidan hu “Iyan diay si Jesus migbulung kanak.”

Sa Kinabuhì Pinaagi Hu Batà Hu Dios

¹⁶ Pigpasipalahan si Jesus hu mga punuan hu mga Judio ta agpamulung duun hu Aldaw hu Paghimlay.

¹⁷ Ba inikagiyan sidan hi Jesus hu “Sa Dios ha Amay ku hari gayed taghimlay hu mga buluhaten din daw kinahanglan ha maniguru a daan magtababu.”

18 Tumenged taena su mga punuan naniguru gayed ha mapatay dan si Jesus, ta kenà iyan dà sa pagsupak din hu Kasuguan mahitenged hu Aldaw hu Paghimlay ba tag-ikagiyen din daan ha Amay din sa Dios daw inisip din sa kaugalingen din ha Dios en daan.

19 Inikagiyan sidan hi Jesus hu “Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha siak sa Batà hu Dios hurà ku gayed mahimu hu kanak dà ha gahem. Iyan dà agkabuhat ku sa naahà ku ha binuhat hu Amay ku, aman sa tagbuhaten din iyan daan agbuhaten ku.

20 Adagi tungkay sa pagpalanggà kanak hu Amay ku daw igpaahà din kanak sa alan ha tagbuhaten din. Ba labaw pa dì taini sa iga-pabuhat din asem kanak ha mabelengan nuy gayed.

21 Agkabanhaw hu Amay ku sa mga minatay en. Iling daan kanak makaila a hu kinabuhì duun hu bisan sin-u ha agkabayaan ku ag-ilahi.

22 Sa Amay ku kenà iyan Maghuhukum hu kaet-etawan ta in-ila din kanak sa katenged hu paghukum

23 ta daw matahuran a kandan iling hu katahura dan kandin. Bisan sin-u sa harì magtahud kanak harì daan tagtahud hu Amay ku ha migsugù kanak.

24 “Laus gayed sa ag-ikagiyen ku ha bisan sin-u sa magpaliliman kanak daw tumuu hu Dios ha migsugù kanak amin din kinabuhì ha hurà din katapsan. Harì en haena masilutan ta nakalikay en duun hu kamatayen daw amin din en kinabuhì ha hurà din katapsan.

25 Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha

makauma sa panahun ha mapaliman hu mga minatay en sa lageng ku siak sa Batà hu Dios, daw sa agpaliliman mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapusan.

²⁶ Sa Dios ha Amay ku iyan tag-ila hu kinabuhì. Iling kanak mahimu din daan ha makaila a hu kinabuhì ha hurà din katapusan,

²⁷ daw tumenged ta Suled a hu Kaet-etawan in-ila kanak hu Amay ku sa katenged ha mahukuman ku sa kaet-etawan.

²⁸ “Hari kaw mabeleng taini ta makauma sa aldaw ha mapaliman hu alan ha mga minatay en sa lageng ku

²⁹ dayun mangabanhaw sidan. Saena ha migbuhat hu maayad mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapusan, ba saena ha migbuhat hu madaet mabanhaw daan ba agkasilutan.

³⁰ Hurà ku mahimu hu kanak dà ha gahem. Sa paghukum ku pinaagi gayed hu ag-ikagiyen kanak hu Dios ha Amay ku, aman matareng haini ta kenà ku iyan agsunuren sa kanak ha agkabayaan ba iyan sa agkabayaan hu Amay ku ha migsugù kanak.

Sa Mga Tistigus Mahitenged Ki Jesus

³¹ “Ku iyan a dà manistigus hu kanak ha kau-galingen saini kenà malig-en.

³² Ba amin lain ha agpanistigus mahitenged kanak daw natun-an ku ha sa tag-ikagiyen din kasaligan gayed.

³³ “Nanginginsà kaw en daan ki Juan ha Bautista mahitenged kanak daw inikagiyen kaw en kandin hu kamatuuran.

34 Kenà en ngaay kinahanglan ha amin pa etaw ha manistigus mahitenged kanak, ba ipahenà-henà ku inyu sa inikagi hi Juan ta daw maluwás kaw.

35 Si Juan iyan sulù ha tungkay masiga daw nabayà-bayà kaw ta nailawan kaw kandin hu mababà ha panahun.

36 “Ba amin makapanistigus kanak ha labaw pa dì ki Juan ta sa tagbuhaten ku ha impabuhat kanak hu Dios ha Amay ku iyan en tistigus ha sinugù a gayed hu Dios.

37 Daw sa Dios ha Amay ku iyan tistigus mahitenged kanak. Hurà nuy pa kapaliman sa Dios daw hurà nuy pa daan kaahà

38 daw hurà nuy pa kadawat sa lalang din ta hurà kaw tuu kanak siak sa sinugù din.

39 Tagtuen kaw gayed hu lalang hu Dios ta kagi nuy ha iyan haena makaila inyu hu kinabuhì ha hurà din katapusan. Ba saena ha lalang din iyan daan makapanistigus mahitenged kanak,

40 ba hurà a inyu tuuwi ta daw amin nuy ngaay kinabuhì.

41 “Kenà ku iyan tagpan-ahaen ha madayè a hu mga etaw

42 ta natun-an kud ku inu kaw. Natun-an ku ha hurà nuy pagpalanggà hu Dios.

43 Sinugù a dini hu Dios ha Amay ku ba hurà a inyu dawata. Ba ku amin makadini hu kandin dà ha pagbayà iyan gayed dawaten nuy.

44 In-inuwen nuy pagtuu kanak ku iyan dà tagpan-ahaen nuy sa pagdayè inyu hu mga etaw ba harì nuy agkabayaan ha madayè kaw hu laus ha Dios?

45 “Harì nuy henhenaen ha iyan a magsumbung inyu ta si Moises ha iyan tagsaligan nuy iyan dà magsumbung inyu duun hu Dios ha Amay ku.

46 Ku laus ngaay sa pagtuu nuy ki Moises tuuwan a daan inyu ta sa insulat hi Moises mahitenged man kanak.

47 Ba tumenged ta hurà kaw tuu hu insulat hi Moises in-inuwen nuy man pagpaketuu hu tagikagiyen ku?”

6

*Sa Pagpakaen Ku Lalima Ha Libu Ha Mga Etaw
(Juan 6:1-15; Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44;
Lucas 9:10-17)*

1 Su maiwas haena luminayun si Jesus duun hu Danaw ta Galilea ha tagngaranan daan ta Tiberiades.

2 Tungkay madakel sa mga etaw ha namanlupug kandin ta naahà dan sa mga belenganen ha binuhat din tumenged ta naulian din sa nangadaluwan.

3 Dayun duminiun si Jesus hu buntud daw pinuu duma hu mga tinun-an din.

4 Madani en taena agsaulugen hu mga Judio sa Aldaw hu Paglabay.

5 Su maghelaw-helaw si Jesus naahà din sa kaet-etawan ha tagdiyà ta kandan aman ininsaan din si Felipe hu “Hindu kuy gid makatimù hu iga pakaen taw tayana ha mga etaw?”

6 Natun-an en hi Jesus ku inu sa buhaten din ba ininsaan din si Felipe ta agsulayen din haena.

⁷ Ba tuminubag si Felipe hu “Bisan pa pila ha gatus sa ipalit taw hu supas daw ilahan taw sidan hu tig-atiyù ba harì pa gayed sidan tukidan.”

⁸ Minikagi daan sa sabuwa ha tinun-an hi Jesus ha si Andres sa suled hi Simon Pedro hu

⁹ “Amin malmalaki dini ha amin din supas ha lalima ha buuk daw daruwa daan ha buuk ha sedà, ba saini harì gayed tumukid ta madakel tungkay sa mga etaw.”

¹⁰ Inikagiyán hi Jesus sa mga tinun-an din hu “Ipapinuu nuy sa mga etaw.” Saena sagbeten ha bugtà aman alan sidan mininuu, lalima ha libu sa kadakelen hu mga maama.

¹¹ Dayun tinimù hi Jesus sa supas daw ampui haena. Su makapenga en mag-ampù impakaen din sa mga etaw sumalà hu agkaamin dan. Iling daan ku sedà.

¹² Su mangabuhì en sidan inikagiyán hi Jesus sa mga tinun-an din hu “Amul-amula nuy sa nasamà ta daw harì makalkalan.”

¹³ Aman pinangamul dan su nasamà taena ha lalima ha buuk ha supas, saena sampulù pa daw daruwa ha ambung.

¹⁴ Su maahà hu mga etaw haena sa belenganen ha binuhat hi Jesus minikagi sidan hu “Iyan en gayed hayan su tagsalapen taw ha Propita ha igpadini ta kalibutan.”

¹⁵ Natun-an hi Jesus ha agpegesen dan ngaay ha magharì en kandan, aman bà dà uminawà daw duun hu buntud ha sabubuwa dà.

*Sa Paghipanaw Hi Jesus Duun Hu Danaw
(Juan 6:16-21; Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)*

16 Su madani en agkadaleman duminiyà sa mga tinun-an hi Jesus ta danaw.

17 Su masukilem en hurà pa gayed makalikù si Jesus diyà ta kandan, aman namanlulan sidan duun hu barutu ta aglayun sidan diyà ta Capernaum.

18 Duun taena maseleg gayed sa kalamag daw adagi daan sa mga baled.

19 Su diyà en sidan ta taliwarà taena ha danaw naahà dan si Jesus sa tagdiyà ta kandan ha bayà-bayà en taghipanaw duun taena ha wahig, aman tungkay sidan nangahaldek.

20 Ba inikagiyan sidan hi Jesus hu “Harì kaw agkahaldek ta iyan a.”

21 Dayun malipayen sidan ha impalulan dan si Jesus duun ku barutu daw sagunà sidan nakauma duun hu agpayanan-an dan.

22 Su maisab en ha aldaw sa mga kaet-etawan diyà pa ta layun. Natun-an dan ha sabuwa dà sa barutu diyà ha piglulanan hu mga tinun-an hi Jesus daw hurà duun si Jesus ta su lumayun sa mga tinun-an iyan dà man sidan.

23 Ubay hu lugar ha duun nakakaen sa mga etaw hu supas ha pig-ampuan hi Jesus nakauma duun sa mga barutu ha napuun diyà ta Tiberias.

24 Su matun-an hu mga etaw ha hurà en diyà si Jesus daw sa mga tinun-an din namanlulan sidan taena ha barutu ta agpan-ahaen dan si Jesus diyà ta Capernaum.

Sa Kalan-enen Ha Pakaila Hu Kinabuhì

25 Su maahà en hu mga etaw si Jesus diyà ta layun ininsaan dan hu “Manunudlù, kan-u ka pa nakauma dini?”

26 Tuminubag si Jesus hu “Laus gayed sa agikagiyen ku inyu ha sa tigpan-ahaa nuy kanak iyan dà ta nabuhì kaw hu supas ha nakaen nuy gabì, ba hurà nuy kasabut sa mga belenganen ha nabuhat ku.

27 Hari nuy agsiguruwi sa kalan-enen ha sagunà dà agkadaet ba maniguru kaw ta daw matimù nuy sa kalan-enen ha makaila hu kinabuhì ha hurà din katapusan. Siak sa Suled hu Kaet-etawan iyan a inilahan hu Dios ha Amay ku hu gahem ha makaila taena inyu.”

28 Dayun ininsaan hu mga etaw hu “Inu man sa kinahanglan ha buhaten day ta daw matuman day sa agkabayaan hu Dios?”

29 Tuminubag si Jesus hu “Sa agkabayaan hu Dios iyan sa tumuu kaw kanak sa sinugù din.”

30 Aman nanginginsà sa mga etaw hu “Inu sa belenganen ha makapaahà nu kanay ta daw kay makatuu ikaw?

31 Sa mga gin-apuan taw su duun pa sidan ku pinakabulung-bulung ha lugar mana dà sa tagkan-en dan, ta amin insulat ha lalang hu Dios ha tagyanaen ‘Diyà napuun ta langit sa kalan-enen ha in-ila kandan hu Dios.’ ”

32 Minikagi si Jesus hu “Laus gayed sa agikagiyen ku inyu ha kenà iyan si Moises mig-ila ku kalan-enen ha diyà napuun ta langit, ba sa Dios ha Amay ku iyan makaila inyu hu laus ha kalan-enen.

33 Ta sa kalan-enen ha ig-ila hu Dios iyan sa agkapuun diyà ta langit ha iyan pakaila duun hu kaet-etawan hu kinabuhì ha hurà din katapusan.”

34 Minikagi sidan ki Jesus hu “Sigi kay dà ilahan taena ha pagkaen.”

35 Ba tuminubag si Jesus hu “Iyan ad kalan-enen ha pakaila hu kinabuhì ha hurà din katapusan. Saena ha dumini ta kanak hari en gayed mauhul daw saena ha tumuu kanak hari en gayed malauwan.

36 Ba inikagi kud inyu ha bisan ku naahà nuy en sa mga belenganen ha binuhat ku ba hari kaw gayed agtuu.

37 Sa alan ha mga etaw ha in-ila kanak hu Dios ha Amay ku agdini ta kanak, daw saena ha agdini ta kanak hari ku gayed agbugawen.

38 Ta sa pagdini ku ta kalibutan kenà iyan sa pagbuhat hu kanak ha agkabayaan, ba iyan sa pagtuman taena ha pagbayà hu Dios ha Amay ku ha migsugù kanak.

39 Daw sa agkabayaan hu Amay ku iyan sa hurà gayed bisan sabuwa ha malaag duun hu mga etaw ha in-ila din kanak ta agbanhawen ku dà sidan duun hu hudiyan ha aldaw.

40 Sa agkabayaan hu Amay ku iyan sa alan ha nakakilala daw nakatuu kanak sa Batà din mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapusan, aman agbanhawen ku sidan duun hu hudiyan ha aldaw.”

41 Dayun migtamudmud sa mga etaw ku inikagi hi Jesus ha iyan kalan-enen ha napuun diyà ta langit.

42 Minikagi sidan hu “Kenà ba iyan haini si Jesus ha batà hi Jose? Daw agkakilala day dà daan sa amay din daw sa inay din. Imbà tag-ikagiyà ha diyà napuun ta langit?”

43 Natun-an haena hi Jesus aman inikagiyán din sidan hu “Imbà kaw tagtamudmud?

44 Hurà bisañ sin-u ha makadini ta kanak ku harì uwiten hu Amay ku. Sa dumini ta kanak agbanhawen ku duun hu hudiyan ha aldaw.

45 Amin insulat hu mga propita ha tagyanaen ‘Tudluan hu Dios sa alan ha kaet-etawan.’ Aman bisañ sin-u sa magpaliliman hu Amay ku ha tinduluan din dumini gayed ta kanak.

46 Hurà nakaahà hu Dios ha Amay ku ba iyan a dà ta diyà a napuun ta kandin.

47 Laus gayed sa tag-ikagiyen ku ha sa etaw ha tumuu kanak amin din kinabuhì ha hurà din katapusan.

48 Iyan a kalan-enen ha makaila hu kinabuhì.

49 Duun hu pinakabulung-bulung ha lugar sa kalan-enen ha tagngararan hu mana iyan pagkaen hu mga gin-apuan nuy, ba nangamatay dà sidan.

50 Ba sa kalan-enen ha diyà napuun ta langit bisañ sin-u sa kumaen taena amin din gayed kinabuhì ha hurà din katapusan.

51 Iyan a kalan-enen ha diyà napuun ta langit ha makaila hu kinabuhì. Sa kumaen taena amin din gayed kinabuhì ha hurà din katapusan. Sa kalan-enen ha ig-ila ku iyan en sa lawa ku ta daw sa kaet-etawan mahimu ha amin dan kinabuhì ha hurà din katapusan.”

52 Dayun migsawalà sa mga etaw ha tagyanaen “In-inuwen taini ha etaw sa pag-ila kanuy hu lawa din ta daw makaen taw?”

53 Ba inikagiyán sidan hi Jesus hu “Laus gayed sa tag-ikagiyen ku inyu ha siak sa Suled hu Kaet-

etawan ku harì kaw kumaen hu lawa ku daw harì kaw uminum hu langesa ku hurà nuy kinabuhì.

⁵⁴ Ba bisañ sin-u sa kumaen hu lawa ku daw uminum hu langesa ku amin din kinabuhì ha hurà din katapusan ta agbanhawen ku duun hu hudiyan ha aldaw,

⁵⁵ ta sa lawa ku daw sa langesa ku iyan gayed kalan-enen ha pakaila hu kinabuhì.

⁵⁶ Bisan sin-u sa kumaen hu lawa ku daw uminum hu langesa ku harì en makasuway kanak daw siak harì ad en sumuway kandin.

⁵⁷ Sa Amay ku ha migsugù kanak iyan tagila hu kinabuhì aman tumenged taena amin ku kinabuhì. Iling daan ha sa kumaen kanak mailahan hu kinabuhì ha hurà din katapusan.

⁵⁸ Sa kalan-enen ha diyà naruun ta langit kenà iling hu mana ha nakaen hu mga gin-apuan taw ta minatay dà sidan. Ba bisañ sin-u sa kumaen hu laus ha kalan-enen amin din gayed kinabuhì ha hurà din katapusan.”

⁵⁹ Iyan haena intudlù hi Jesus duun hu simbahen hu mga Judío diyà ta Capernaum.

Sa Pagsuway Hu Mga Etaw Diyà Ki Jesus

⁶⁰ Su mapaliman haena hu mga sumusunud hi Jesus madakel kandan sa tag-ikagi hu “Malegen taw gayed madawat sa intudlù din. Sin-u gid sa tumuu duun?”

⁶¹ Ba natun-an hi Jesus ha sa mga duma ha sumusunud din tagtamudmud mahitenged hu tig-tudlù din, aman inikagiyán din sidan hu “Agtambagan nuy ba diay sa inikagi ku?

62 Inu man sa henà-henà nuy ku siak sa Suled hu Kaet-etawan maahà nuy ha batunen ad payanaen diyà ta langit ha iyan napun-an ku?

63 Iyan dà sa Balaan ha Ispiritu tag-ila hu kinabuhì ha hurà din katapusan ta harì gayed haena mahimu hu etaw dà. Sa mga lalang ha inikagi ku inyu duun alan napuun hu Balaan ha Ispiritu aman iyan pakaila hu kinabuhì ha hurà din katapusan.

64 Ba amin pa duma inyu ha harì agtuu kanak.” Saena inikagi hi Jesus ta daan din en natun-an ku sin-u sa harì agtuu kandin daw ku sin-u daan sa maglimbung kandin.

65 Duminayun si Jesus hu pag-ikagi “Iyan haena hinengdan ha inikagiyán ku inyu ha hurà bisañ sin-u ha makadini ta kanak ku harì uwiten hu Dios ha Amay ku.”

66 Sugud taena madakel sa mga sumusunud din ha suminuway dà daw hurà en isab duma kandin.

67 Ininsaan hi Jesus su sampulù daw daruwa ha tinun-an din hu “Agkabayà kaw en ba daan agsuway kanak?”

68 Ba tuminubag si Simon Pedro hu “Ginuu, hurà en lain ha maelegan day ta iyan ka dà tag-tudlù hu paagi duun hu kinabuhì ha hurà din katapusan.

69 Iman agtuu kay ikaw ta natun-an day ha iyan ka su sinugù hu Dios.”

70 Dayun tuminubag si Jesus hu “Pinilì ku inyu sa sampulù daw daruwa ba sa sabuwa inyu sakup en hi Satanás.”

71 Iyan tagsubayen din si Judas ha batà hi Simon Iscariote ta bisañ ku sabuwa daan ha tinun-an ba iyan gayed maglimbung ki Jesus.

7

Sa Pagduun Hi Jesus Hu Agsaugen

1 Su maiwas haena duminayun si Jesus duun hu mga banuwa ha sakup ta Galilea. Tinuyù din gayed ha makadiyù diyà ta probincia ta Judea ta natun-an din ha aghimatayan diyà hu mga punuan hu Judio.

2 Ba su dani en agsaugen sa Panahun hu Mga Lawig

3 minikagi sa mga suled hi Jesus diyà ta kandin ha “Dumuun ka taena ha agsaugen diyà ta Judea ta daw maahà hu mga sumusunud nu sa mga belenganen ha tagbuhaten nu.

4 Ta sa etaw ha agkabayà ku mabantug hari din gayed igheles sa mga buhat din. Tumenged ta tagbuhat ka hu mga belenganen maayad ha ipaahà nu haena duun hu kaet-etawan.”

5 Inikagi dan haena ki Jesus ta hari dan agtuwan bisañ ku tungkay dan en ha suled.

6 Aman tinubag sidan hi Jesus hu “Kenà pa haini iyan natugun ha panahun ha magpakilala a hu mga etaw. Bisan inu dà ha panahun agkabaluy en ha buhaten nuy sa agkabayaan nuy

7 ta hari kaw man agkuntrahen hu mga etaw dini ta kalibutan. Ba siak tumenged hu tigtudlù ku agkatun-an dan ha madaet sa tagbuhaten dan aman agkuntrahen a kandan.

⁸ Una kaw en duun taena ha agsaulugen ta kenà pa haini panahun ha dumiyà a.”

⁹ Aman diyà dà migtimà si Jesus ta Galilea.

¹⁰ Ba su humipanaw en su mga suled din lumin-upug dà si Jesus kandan, ba hurà duma hu mga etaw ta daw hari dan matun-an.

¹¹ Duun taena ha agsaulugen pinan-ahà si Jesus hu mga punuan hu Judio aman in-insà dan ku hindu en duun.

¹² Tagsubayen si Jesus hu mga etaw ha nangaamul-amul diyà. Sa duma kandan tag-ikagi hu “Maayad haena ha etaw” ba sa duma tag-ikagi daan hu “Kenà haena maayad ta bà din dà aglimbungi sa mga etaw.”

¹³ Ba bà dà sidan tagmuya-muya ta agkanga-haldek sidan hu mga punuan hu Judio.

Sa Pagpanudlù Hi Jesus Duun Hu Timplo

¹⁴ Su agliwaraan en sa pagsaulug duminuun si Jesus taena ha Timplo dayun nanudlù.

¹⁵ Sa mga punuan hu Judio tungkay nabeleng daw mig-ikagi sidan hu “Hindu gid napuun sa natun-an taini ha etawa ha kenà man daan matangkaw sa natunhaan din?”

¹⁶ Aman tuminubag si Jesus hu “Sa tigtudlù ku kenà kanak dà ha henà-henà ba duun gayed napuun hu Dios ha iyan migsugù kanak.

¹⁷ Bisan sin-u sa agkabayà tagtuman taena ha agkabayaan hu Dios matun-an din gayed ku sa tigtudlù ku kanak dà ba daw ku duun ba napuun hu Dios.

¹⁸ Sa etaw ha kandin dà ha henà-henà sa tigtudlù din agkabayà ha dayeen hu mga etaw, ba sa etaw ha agkabayà ha iyan dayeen sa migsugù kandin

saena agkasaligan sa tigtudlù din ta hurà duun bidù.

¹⁹ Si Moises mig-ila inyu hu Kasuguan ba hurà bisan sabuwa inyu ha tagtuman taena. Ta ku tagtuman kaw pa hu Kasuguan harì nuy ngaay mahenhenaan ha himatayan a inyu.”

²⁰ Tuminubag haena sa mga etaw hu “Agkalibeg ka man gid. Sin-u sa taghenà-henà hu paghimatay ikaw?”

²¹ Ba inikagiyan sidan hi Jesus ha “Su anay nangabeleng kaw tumenged hu sabuwa ha belenganen ha binuhat ku.

²² Si Moises migsugù inyu ha sirkunsidahan gayed sa mga batà nuy ha maama, ba saena ha tulumanen kenà diyà napuun ki Moises ta daan dà haena duun hu mga gin-apuan nuy. Tagbuhaten nuy haena bisan duun hu Aldaw hu Paghimlay.

²³ Ku nabaluy nuy haena buhata duun hu Aldaw hu Paghimlay ta daw harì masupak sa Kasuguan hi Moises, imbà a inyu agkapauki ta pigbulung ku haena sa etaw duun hu Aldaw hu Paghimlay?

²⁴ Harì kaw mag-ikagiyà ha madaet sa buhat hu etaw ku harì nuy pa masusi. Henhenaen nuy enà daw iyan nuy maikagi sa laus mahitenged kandin.”

Sa Pagsawalà Ku Si Jesus Iyan En Ba Su Mesiyas

²⁵ Su mapaliman hu mga taga-Jerusalem haena sa inikagi hi Jesus sa duma kandan minikagi hu “Kenà ba iyan haini su etaw ha tagpan-ahaen hu mga punuan ta aghimatayan dan?”

²⁶ Ahaa nuy ta kamulu en tagpanudlù duun hu mga etaw daw harì man agbaldengen hu mga

punuuan. Iyan ta ku natun-an dan en ha iyan haini su Mesiyas.

²⁷ Ba sa laus ha Mesiyas hari taw agkatun-an ku hindu agkapuun, ba saini natun-an taw dà sa kapuun din.”

²⁸ Aman su tagpanudlù pa si Jesus duun hu Timplo minikagi hu “Nakilala ad gayed inyu daw natun-an nuy en ku hindu a napuun. Hurà a dini hu kanak dà ha pagbayà ta sa migsugù kanak iyan sa laus ha Dios daw hari nuy haena agkakilala.

²⁹ Ba siak nakilala ku ta diyà a napuun ta kandin daw iyan daan migsugù kanak.”

³⁰ Agdakepen dan en ngaay si Jesus ba hari dan agkahimu ta kenà pa haena iyan natugun ha panahun.

³¹ Madakel ha mga etaw sa tuminuu kandin daw kagi dan “Iyan en gayed haini su Mesiyas ta hurà en makahimu hu labaw pa ha mga belenganen dì kandin.”

³² Amin mga Fariseo ha nakapaliman hu muyamuya mahitenged ki Jesus aman sa mga Fariseo daw sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad migsugù hu mga bantay taena ha Timplo ha dakepen dan si Jesus.

³³ Ba minikagi si Jesus hu “Harì en tungkay malugay ag-awaan kud inyu ta ag-ulì ad en duun hu migsugù kanak.

³⁴ Pan-ahaen a inyu ba hari ad en inyu matulen ta hari kaw makaduun hu agpayanan-an ku.”

³⁵ Migpainsaay sa mga punuan hu Judio ha “Hindu gid diay duun agpayanaen imbà taw hari agkatulen? Iyan ta ku agduun hu mga Griego ha

mga etaw ha diyà daan tagtimà sa mga duma taw ha Judio ta agtudluan din daan sidan.

³⁶ Inu gid sa kahulugan taena ha inikagi din ha bisan ku pan-ahaen taw ba harì taw en gayed matulen daw harì kuy en makaduun hu agpayanan-an din?"

³⁷ Su katapusan ha aldaw hu pagsaulug ha iyan tungkay mahal huminitindeg si Jesus daw ikagi hu "Bisan sin-u sa agkalauwan dumini ta kanak ta igpainum ku.

³⁸ Sa insulat ha lalang hu Dios tagyanaen 'Sa wahig ha pakaila hu kinabuhì agtugà duun hu bisan sin-u ha agtuu kanak.'

³⁹ Ta sa wahig ha sinubay din iyan sa Balaan ha Ispiritu ha agkadawat hu bisan sin-u ha tumuu ki Jesus. Ba duun taena ha panahun hurà pa iila sa Balaan ha Ispiritu ta hurà pa ligtu si Jesus diyà ta langit.

⁴⁰ Su mapaliman hu mga etaw sa inikagi hi Jesus sa duma kandan minikagi hu "Laus gayed ha iyan en haena su tagsalapen taw ha Propita."

⁴¹ Sa duma minikagi hu "Iyan en haena su Mesiyas."

Ba sa duma minikagi daan hu "Kenà ta harì mahimu ha diyà kapuun sa Mesiyas ta Galilea

⁴² ta sa insulat ha lalang hu Dios tagyanaen ha sa Mesiyas kaliwat hi Harì David daw diyà gayed ibatà ta Betlehem ha iyan banuwa hi David."

⁴³ Aman hurà makag-iling sa henà-henà hu mga etaw mahitenged ki Jesus.

⁴⁴ Sa duma kandan agkabayà en ngaay ha dakepen si Jesus ba harì dan haena agkahimu.

Sa Mga Punuan Hari Agtuu

⁴⁵ Su makalikù en sa mga bantay ha agdakep ngaay ki Jesus ininsaan sidan hu mga Fariseo daw hu mga labaw ha sinaligan hu paghalad hu “Imbà nuy hurà kadakek si Jesus?”

⁴⁶ Ba tuminubag sidan ha “Hurà gayed etaw ha makagtudlù iling kandin.”

⁴⁷ Inikagiyan sidan hu mga Fariseo hu “Nalimbungan kaw en ba daan kandin?

⁴⁸ Hurà gayed sabuwa ha punuan daw Fariseo ha tuminuu kandin.

⁴⁹ Saini ha kaet-etawan hurà dan katun-i sa Kasuguan aman silutan gayed sidan hu Dios.”

⁵⁰ Dayun si Nicodemo sa sabuwa ha Fariseo ha nakiglalang ki Jesus su anay nanginginsà hu

⁵¹ “Igtugut ba hu Kasuguan taw ha hukuman sa etaw hu silut ku hari pa makapangatarengan ta daw matun-an taw sa binuhat din?”

⁵² Ba tuminubag sa mga duma din ha Fariseo hu “Taga-Galilea ka ba diay daan? Susiya nu sa lalang hu Dios ta daw matun-an nu ha hurà propita ha diyà agkapuun ta Galilea.”

⁵³ Dayun naman-ulì sidan alan duun hu mga balay dan.

8

Sa Bahi Ha Nanapaw

¹ Si Jesus duminiyà ta Buntud ta Olibo.

² Su maselem en luminikù dà diyà ta Timplo. Madakel sa mga etaw ha nangaamul-amul diyà ta kandin aman mininuu daw migtdulù.

³ Amin bahi ha pigdakep ta nanapaw dayun inuwit hu mga manunudlù hu Kasuguan daw hu

mga Fariseo. Impaatubang dan duun hu mga etaw

⁴ daw inikagiyán dan si Jesus hu “Manunudlù, saini ha bahi nadakep su kamulu pa tagpanapaw.

⁵ Duun hu Kasuguan insulat hi Moises ha sa iling taini agbatuwen taman ha matay. Inu sa ikaw ha kahukumi duun?”

⁶ Ininsaan dan si Jesus taena hu pagsulay kandin ta daw amin dan katarengan ha ikasumbung dan mahitenged kandin.

Ba si Jesus bà dà dumununghuy daw isulat sa tuldù din duun hu aliyabuk.

⁷ Tumenged ta sigi dà sidan tagpanginginsaay ki Jesus saena uminahà diyà ta kandan daw ikagiyí sidan ha “Ku sin-u inyu sa hurà gayed makasalà iyan umuna magbatu kandin.”

⁸ Dayun minisab dà dumununghuy daw magsulat duun hu aliyabuk.

⁹ Su mapaliman dan haena sa inikagi hi Jesus uminawà sa tigsabuwa kandan, sa mga magulang iyan uminuna dayun namanlupug sa duma hangtud ha iyan dà nabilin su bahi diyà ta atubangan hi Jesus.

¹⁰ Uminahà si Jesus duun taena ha bahi daw ininsaan din hu “Hindu en diay su migsumbung ikaw? Hurà en ba diay nabilin kandan hu paghimatay ikaw?”

¹¹ Tuminubag haena sa bahi ha “Hurà en.”

Dayun minikagi si Jesus hu “Harì ku daan ikaw mahukuman hu silut. Aman umulì kad en daw harì kad isab magbuhat hu madaet.”

Sa Kalig-enan Hu Pagpanistigus Hi Jesus

12 Su magtudlù en paman si Jesus duun taena ha mga etaw minikagi haena hu “Iyan a sulù ha pakailaw hu henà-henà hu kaet-etawan. Bisan sin-u sa agsunud kanak harì gayed duun taghipanaw hu kasukileman ta amin din sulù ha tag-ila hu kinabuhì ha hurà din katapusan.”

13 Sa mga Fariseo tuminubag hu “Tagpanistigus ka mahitenged hu kaugalingen nu aman kenà haini malig-en.”

14 Ba tuminubag si Jesus hu “Bisan ku iyan a manistigus mahitenged hu kaugalingen ku ba malig-en gayed ta natun-an ku ku hindu a napuun daw ku hindu a agpayanaen. Ba sinyu harì nuy agkatun-an ku hindu a napuun daw ku hindu a agpayanaen.

15 Ku taghukum kaw hu etaw saena pinaagi dà hu kalibutanen ha henà-henà, ba siak harì a taghukum hu bisan sin-u.

16 Ba ku taghukum a pa ngaay matareng gayed haini ta kenà kanak dà ha paghukum ba kandin hu Amay ku ha iyan migsugù kanak.

17 Nakasulat duun hu Kasuguan nuy sa tagyanaen ‘Malig-en gayed sa pagpanistigus hu daruwa ha etaw.’

18 Siak iyan ad en makapanistigus mahitenged hu kaugalingen ku, daw sa sabuwa ha makapanistigus mahitenged kanak iyan sa Amay ku ha migsugù kanak.”

19 Dayun nanginginsà kandin sa mga Fariseo hu “Hindu diay duun sa amay nu?”

Tuminubag si Jesus hu “Harì nuy agkakilala ku sin-u a daw ku sin-u sa Amay ku, ta ku agkatun-an

nuy pa ngaay ku sin-u a matun-an nuy en daan ku sin-u sa Amay ku.”

²⁰ Inikagi haena hi Jesus su tagtudlù pa duun hu kwarto ta Timplo ha duun sa talaguay hu salapì ha ighalad. Ba hurà pa kadakep si Jesus ta kenà pa haena iyan natugun ha panahun.

²¹ Inikagiyen en paman sidan hi Jesus hu “Hari tungkay malugay ag-awaan kud inyu. Pan-ahaen a inyu daw matay kaw en duun hu mga salà nuy ba hari kaw en makaduun hu agpayanan-an ku.”

²² Aman migpainsaay haena sa mga punuan hu Judio ha “Iyan ta gid ku taghiket ta imbà man tag-ikagi ha hari kuy makaduun hu agpayanan-an din?”

²³ Ba inikagiyen sidan hi Jesus hu “Dini kaw dà napuun ta kalibutan ba siak diyà a napuun ta langit.

²⁴ Inikagiyen kud en inyu ha matay kaw en duun hu mga salà nuy ku hari kaw tumuu ha iyan ad su duduun en su anay.”

²⁵ Dayun ininsaan dan si Jesus hu “Sin-u ka diay?”

Aman tuminubag haena hu “Iyan ad en sa sigi ku inyu tag-ikagiyaen sugud dà su anay.

²⁶ Madakel pa ngaay sa ikahukum ku inyu ba iyan dà ag-ikagiyen ku sa napaliman ku duun hu migsugù kanak ha agkasaligan gayed.”

²⁷ Hurà makasabut sa mga etaw ha sa tagsabayen hi Jesus iyan sa Dios ha Amay din.

²⁸ Aman inikagiyen sidan hi Jesus hu “Siak sa Suled hu Kaet-etawan ku itaud a duun hu kayu daw ipatangkaw human nuy en kakilala ku sin-u a, daw matun-an nuy en ha hurà ku gayed

mahimu hu kanak dà ha gahem ba sa tag-ikagiyen ku iyan gayed su intudlù kanak hu Dios ha Amay ku.

²⁹ Sa Amay ku ha migsugù kanak tagdumaduma gayed kanak. Harì a kandin igpatayà ta sigi ku tagbuhaten sa agkabayà-bayaan din.”

³⁰ Su mapaliman dan sa inikagi hi Jesus madakel sa tuminuu kandin.

Sa Agsunud Ki Satanas

³¹ Inikagiyan hi Jesus sa mga Judio ha tuminuu kandin ha “Ku padayunen nuy sa intudlù ku inyu iyan kaw en laus ha mga sumusunud ku.

³² Dayun matun-an nuy sa kamatuuran daw pinaagi taena malibri kaw duun hu pagkaulipen nuy.”

³³ Tuminubag sidan hu “Iyan kay mga kaliwat hi Abraham daw hurà kay kaulipen hu bisañ sin-u. Imbà nu ikagiya ha malibri kay hu pagkaulipen day?”

³⁴ Ba inikagiyan sidan hi Jesus hu “Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha bisañ sin-u sa makasasalà ulipen haena hu salà.

³⁵ Sa ulipen kenà duma hu pamilya ba sa batà kandin gayed hu amay din.

³⁶ Aman ku libriyen ku inyu siak sa Batà hu Dios harì kaw en maulipen hu salà.

³⁷ Natun-an ku ha mga kaliwatan kaw hi Abraham ba bà a dà paman inyu aghimatayi ta harì nuy agdawaten sa tigtudlù ku.

³⁸ Sa impaahà kanak hu Amay ku iyan tag-ikagiyen ku, ba sinyu iyan nuy tagbuhaten sa inikagi inyu hu amay nuy.”

39 Tuminubag sidan hu “Sa gin-apuan day iyan si Abraham.”

Ba inikagiyan sidan hi Jesus ha “Ku laus kaw pa ha mga kaliwatan hi Abraham buhaten nuy ngaay sa binuhat hi Abraham.

40 Sa tagbuhaten ku iyan dà sa pagtudlù inyu hu kamatuuran ha inikagi kanak hu Dios ba bà a dà paman inyu aghimatayi. Si Abraham hurà magbuhat hu iling taena.

41 Ba sa tagbuhaten nuy iman iyan sa binuhat hu amay nuy.”

Tuminubag sidan hu “Iyan gayed Amay day sa Dios daw laus kay ha mga batà din.”

42 Ba inikagiyan sidan hi Jesus ha “Ku iyan pa amay nuy sa Dios palanggaen a ngaay inyu ta diyà a napuun ta kandin daw sa pagdini ku kenà kanak dà ha pagbayà ba sinugù a kandin.

43 Hari nuy agkasabut sa tag-ikagiyan ku inyu ta hari kaw tagpaliliman hu tigtudlù ku inyu.

44 Sa amay nuy iyan si Satanas aman agkabayaan nuy agtumana sa kandin ha pagbayà. Sugud dà su anay talamunù en si Satanas. Hurà din labet hu kamatuuran daw pulus en bidù sa tagsabayen din. Iyan en kinaiya din sa biduen daw diyà agkapuun ta kandin sa alan ha mga bidù.

45 Ba sa kanak ha tag-ikagiyan inyu kamatuuran gayed aman hari kaw agtuu kanak.

46 Sin-u inyu sa makapamatuud hu nabuhat ku ha madaet? Hurà gayed. Iman ta laus sa tag-ikagiyan ku inyu imbà kaw hari agtuu kanak?

47 Sa etaw ha batà hu Dios magpaliliman gayed hu lalang din. Ba sinyu kenà kaw kandin mga batà

aman iyan hinengdan ha harì kaw tagpaliliman.”

Sa Labaw Dì Ki Abraham

48 Inikagiyán hu mga Judío si Jesus hu “Laus gayed sa inikagi day ha taga-Samaria ka daw agkalibeg ka daan.”

49 Ba si Jesus tuminubag hu “Imbà a inyu tagtameyesa sa kenà a man libeg daw bà ku dà tagdayea sa Dios ha Amay ku?

50 Harì a agkabayà ha dayeen a hu bisañ sin-u ba agkabayaan hu Dios ha dayeen a hu mga etaw daw igpaahà din ha sa tag-ikagiyen ku kamatuuran gayed.

51 Laus gayed sa ag-ikagiyen ku ha bisañ sin-u sa magtuman hu tigtudlù ku harì en gayed matay.”

52 Su maikagi hi Jesus haena minikagi sidan hu “Iman agkatun-an day en gayed ha libeg ka labi. Si Abraham daw sa alan ha mga propita nangamatay en sidan. Imbà nu agkaikagi ha bisañ sin-u sa magtuman hu tigtudlù nu harì en gayed matay?”

53 Labaw ka pa ba diay dì hu gin-apuan day ha si Abraham? Ta si Abraham daw sa mga propita nangamatay en sidan. Sin-u ka diay?”

54 Tuminubag si Jesus ha “Ku dayeen ku sa kau-galingen ku hurà din pulus, ba sa tagdayè kanak iyan sa Dios ha Amay ku ha tag-angkenen nuy daan ha Dios nuy.

55 Harì nuy agkakilala ba siak agkakilala ku gayed. Ku naikagi ku pa ngaay ha harì ku haena agkakilala iling a dà inyu ha biduen. Ba saena nakilala ku gayed aman tagtuman a hu mga lalang din.

⁵⁶ Su gin-apuan nuy ha si Abraham nalipay gayed su matun-an din ha dumini a ta kalibutan."

⁵⁷ Ba minikagi su mga Judio hu "Imbà nu kaahà si Abraham sa hurà ka pa man magkalimahan ha tuig?"

⁵⁸ Tuminubag si Jesus hu "Laus gayed sa agikagiyan ku inyu ha su hurà pa ibatà si Abraham duduun ad en."

⁵⁹ Su mapaliman dan haena nangamul sidan hu batu ta agbatuwen dan ngaay, ba luminubuk si Jesus duun hu mga etaw daw awà diyà ta Timplo.

9

Sa Etaw Ha Daan En Buta Su Ibatà

¹ Su taghipanaw en si Jesus naahà din sa etaw ha daan en buta su ibatà.

² Ininsaan si Jesus hu mga tinun-an din hu "Manunudlù, sin-u haini ha salà ta imbà man daan en buta su ibatà? Kandin ba hu mga laas din daw ku kandin en ba ha salà?"

³ Ba si Jesus tuminubag hu "Sa ingkabuta din kenà tumenged ta amin din salà daw ku nakasalà ba sa mga laas din, ba iyan ingkayanaen din ta daw maahà sa gahem hu Dios pinaagi kandin.

⁴ Ku aldaw pa kinahanglan ha buhaten taw sa mga buluhaten hu Dios ha migsugù kanak dini, ta ku daleman en harì kuy en makagtalabahu.

⁵ Ku dini a pa ta kalibutan iyan a sulù ha makailaw hu henà-henà hu kaet-etawan."

⁶ Su maikagi hi Jesus haena uminileb diyà ta bugtà daw timua sa pisà ha nalemeg hu ileb din daw ipahid duun hu mata taena ha nabuta.

⁷ Dayun inikagiyan din hu “Pangulam-us ka diyà ta Linaw ta Siloe” ha sa kahulugan taena Sinugù. Aman duminiyà haena sa buta daw pangulam-us dayun likù ha pakaindan en.

⁸ Sa mga silingan din daw sa mga etaw ha nakakilala kandin ha tagpakilimus nanginginsà hu “Kenà ba iyan hayana su etaw ha iyan dà buhat din su anay sa pagpinuuwà daw magpakilimus?”

⁹ Sa duma kandan tuminubag hu “Iyan en labi” ba sa duma minikagi daan hu “Kenà man gid ta bà su bà dà agkailing kandin.”

Ba uminikagi su nakaindan en hu “Iyan ad en su buta.”

¹⁰ Dayun ininsaan hu mga etaw hu “Nainu-inu sa impakaindan nu?”

¹¹ Tuminubag haena hu “Saena ha tagngaranan ki Jesus uminileb diyà ta bugtà daw ipahid sa pisà ha nalemeg hu ileb din dini ta mata ku. Dayun inikagiyan a kandin ha mangulam-us a diyà ta Linaw ta Siloe. Aman dumiuun a daw pangulam-us dayun sagunà a nakaindan.”

¹² Nanginginsà sidan hu “Hindu en man haena?”

Su nakaindan tuminubag hu “Hanaw ta gid ku hindu en.”

Sa Pagbistiga Hu Mga Fariseo

¹³ Inuwit ku mga etaw su nakaindan en duun hu mga Fariseo.

¹⁴ Duun hu aldaw hu Sabado haena sa pagpamulung hi Jesus pinaagi hu pisà ha nalemeg hu ileb din.

¹⁵ Aman ininsaan en paman ku mga Fariseo su nakaindan hu “Nainu-inu sa impakaindan nu?”

Tuminubag haena hu “Inugsakan hi Jesus hu pisà sa mata ku daw nangulam-us a aman sagunà a nakaindan.”

¹⁶ Sa duma ha mga Fariseo minikagi hu “Hari mahimu ha sinugù hu Dios sa agpamulung duun hu Aldaw hu Paghimlay ta saini supak hu Kasuguan.”

Ba sa duma tuminubag daan ha “Ku masinupaken pa ha etaw hari din ngaay mabuhat sa mga belenganen ha iling taena.” Aman hurà makagiling sa mga henà-henà dan.

¹⁷ Dayun inisaban dan ininsaan su nakaindan hu “Inu sa maikagi nu mahitenged taena ha migbulung hu mata nu?”

Tuminubag haena hu “Iyan en gayed haena propita.”

¹⁸ Sa mga punuan hu Judio hari en paman agtuu ha su etaw laus gayed ha buta su anay ba nakaindan en, aman pinaelegan dan sa mga laas din

¹⁹ daw insai hu “Inyu ba haini ha batà? Laus ba ha daan en haini buta su ibatà? Imbà man pakaindan en iman?”

²⁰ Tuminubag sa mga laas din hu “Agkakilala day haini ha iyan gayed su batà day daw laus ha daan en haini buta su ibatà.

²¹ Ba hurà day katun-i ku nainu-inu sa pagpakaindan din daw ku sin-u sa migbulung kandin. Iyan nuy en insaan ta magulang en daan daw iyan en makaikagi inyu.”

²² Iyan haena inikagi hu mga laas din ta agkahaldeksidan hu mga punuan hu Judio tumenged ta nauyunan en ku mga punuan ha bisaan sin-u

sa umikagi ha si Jesus iyan su Mesiyas harì gayed ipaseled duun hu simbahan.

²³ Aman bà dà minikagi sa mga laas din hu “Iyan nuy en insaan ta magulang en daan.”

²⁴ Inisab en paman inumaw ku mga punuan su nakaindan daw ikagiyi hu “Isaad nu duun hu Dios ha harì ka gayed magbidù ta natun-an day en ha sa migbulung ikaw masinupaken ha etaw.”

²⁵ Ba su nakaindan minikagi hu “Harì ku agkatun-an ku masinupaken ba haena daw ku kenà. Iyan dà agkatun-an ku ha su anay buta a ba iman pakaindan ad en.”

²⁶ Dayun uminisab nanginginsà su mga punuan hu “Pig-inu-inu din hu pagbulung sa mata nu?”

²⁷ Ba saena tuminubag hu “Inikagiyán kud gan inyu ba harì kaw tagpaliliman. Imbà nuy igpasublì dà kanak? Agkabayà kaw en ba daan agsunud kandin?”

²⁸ Dayun tinameyes dan su etaw daw ikagiyi hu “Iyan ka dà sumusunud din ba sikay mga sumusunud kay hi Moises.

²⁹ Natun-an day ha su anay migpakiglalang sa Dios ki Moises, ba saena ha migbulung ikaw hurà day katun-i ku hindu duun napuun.”

³⁰ Tuminubag haena sa etaw hu “Agkabelengan ku gayed sa inikagi nuy. Harì nuy agkatun-an ku hindu haena napuun ba iyan migbulung hu mata ku.

³¹ Natun-an taw en ha harì agpaliliman hu Dios sa masinupaken ha etaw, ba saena ha tagsimba hu Dios daw tagtuman hu agkabayaan din iyan agpaliliman din.

³² Sugud dà hu katanghagaa ta kalibutan daw taw pa iman napaliman ha amin nakauli hu mata hu daan en buta su ibatà.

³³ Ku hurà pa haena sugua hu Dios harì din ngaay mahimu.”

Sa Laus Ha Buta

³⁴ Tuminubag haena sa mga punuan hu “Ag-tudluan kay ba daan ikaw sikaw sa masinupaken sugud dà su ibatà?” Dayun inikagiyan dan haena ha harì en gayed mahimu ha sumeled pa duun hu simbahan.

³⁵ Su mapaliman hi Jesus ha su pigbulung din harì en igpaseled duun hu simbahan pinan-ahà din dayun haena. Su maahà din en ininsaan din hu “Agtuuwan nu ba sa Suled hu Kaet-etawan?”

³⁶ Tuminubag su etaw hu “Ikagiyi a ikaw ku sin-u haena ta daw makatuu a kandin.”

³⁷ Inikagiyan hi Jesus hu “Naahà nud en ta saini ha pakiglalang iman ikaw iyan en.”

³⁸ Dayun tuminubag su etaw ha “Ginuu, agtuu a gayed ikaw” daw sagunà haena suminimba ki Jesus.

³⁹ Minikagi si Jesus hu “Sa pagdini ku ta kalibutan iyan sa paghukum hu mga etaw ta daw saena ha agkailing hu buta makaindan ba sa tag-ikagi ha pakaindan en buta diay.”

⁴⁰ Amin mga Fariseo ha nakapaliman hu inikagi din aman nanginginsà ha “Buta kay ba diay?”

⁴¹ Tuminubag si Jesus ha “Ku buta kaw pa hurà nuy ngaay salà, ba iman ta kagi nuy ha pakaindan kaw en tagpamatuud haini ha makasasalà kaw gayed.

10

Sa Magbalantay Hu Mga Karniro

¹ “Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha sa etaw ku harì duun umagi hu pultahan ku sumeled duun hu alad hu karniro, saena ha etawa takaw.

² Ba sa etaw ha duun tag-agì hu pultahan iyan sa magbalantay hu mga karniro.

³ Saena igpaseled hu bantay hu pultahan daw agpalilimanan hu mga karniro sa lageng din. Umawen din sa mga ngaran taena ha mga karniro daw igpaguwà din sidan.

⁴ Ku humipanaw en sidan diyà ta guwà iyan taguna sa magbalantay daw sa mga karniro aglupug kandin ta agkakilala dan en sa lageng taena.

⁵ Harì gayed sidan lumupug hu lain ha etaw ta bà dan dà haena agpulaguyi tumenged ta harì dan agkakilala.”

⁶ Iyan haini pananglitan ha inikagi kandan hi Jesus ba hurà dan katun-i ku inu sa kahulugan taena.

⁷ Aman minikagi en paman si Jesus hu “Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha iyan a su pultahan hu alad hu mga Juan 10:14 karniro.

⁸ Amin nauna dì kanak ba mga takaw sidan aman sa mga karniro hurà magpaliliman kandan.

⁹ Iyan a gayed pultahan daw bisan sin-u sa umagi dini ta kanak maluwas gayed. Sumeled daw gumuwà sidan hu pagpanabtab.

¹⁰ Sa takaw agseled duun hu alad ta agpanakaw daw agpangimatay daw agpandaet. Ba siak duminini a ta daw mailahan ku inyu hu kinabuhì ha hurà din katapusan daw hu kinabuhì daan iman ha madagway gayed tungkay.

11 “Iyan a maayad ha magbalantay hu mga karniro. Sa maayad ha magbalantay andam en bisan ku matay tumenged hu mga karniro din.

12 Sa tagbantay ha bà dà sinuhuli kenà iyan tagiya hu mga karniro. Aman ku makaahà hu agpamangaen hu mga karniro bà din dà agpulaguyi haena sa mga karniro. Dayun su agpamangaen hu mga karniro ipagsusuwayà din sa mga karniro.

13 Saena ha bà dà sinuhuli agpulaguy ta harì din man agkanugunan sa mga karniro.

14 “Iyan a gayed maayad ha magbalantay hu mga karniro. Nakilala ku sa kanak ha mga karniro daw nakilala a daan kandan

15 iling ha nakilala a hu Dios ha Amay ku daw nakilala ku daan haena. Andam a daan bisan ku matay a tumenged hu mga karniro ku.

16 Amin ku pa mga karniro ha hurà pa makaseled duun hu alad. Kinahanglan ha igpaseled ku pa daan sidan. Magpaliliman daan sidan kanak dayun makag-amulà dà sidan daw sabuwa a dà sa magbalantay dan.

17 Iyan haini ipalanggaa kanak hu Amay ku ta andam a bisan ku matay a tumenged kandan. Ba ku matay a mabanhaw a dà.

18 Hurà gayed makapatay kanak ba ku matay a kanak en ha pagbayà. Amin ku katenged hu pagpakamatay daw amin ku daan gahem ha mabanhaw a dà ta iyan haini insugù kanak hu Dios ha Amay ku.”

19 Su mapaliman hu mga Judío sa inikagi hi Jesus hurà makag-iling sa henà-henà dan.

20 Madakel kandan sa tag-ikagi hu “Agkalibeg en gayed hayana. Imbà kuy tagpaliliman kandin?”

21 Ba sa duma minikagi ha “Ku agkalibeg pa hayana harì din ngaay maikagi haena, daw sa agkalibeg harì daan makauli hu buta.”

Sa Mga Judio Hari Agtuu

22 Panahun haena ha agsaulugen diyà ta Jerusalem sa Paglimpyu hu Timplo. Duun taena ha panahun matinù gayed.

23 Mighiphipanaw si Jesus duun taena ha Sihungà hi Salomon diyà ta Timplo.

24 Inamul-amulan hu mga Judio daw ikagiyi hu “Imbà nu harì ag-ikagiya kanay ku sin-u ka? Ikagiyi kay en ikaw ku iyan kad ba su Mesiyas.”

25 Tuminubag si Jesus hu “Inikagiyan kud en inyu ba hurà kaw tuu kanak. Sa mga belenganen ha binuhat ku ha insugù hu Dios ha Amay ku iyan migpakilala ku sin-u a

26 ba harì kaw gayed agtuu tumenged ta kenà ku inyu mga karniro.

27 Sa kanak ha karniro tagpaliliman hu lageng ku. Agkakilala ku sidan daw aglupug sidan kanak.

28 Ilahan ku daan sidan hu kinabuhì ha hurà din katapusan daw harì en gayed sidan malaag ta hurà en bisan sin-u ha makaagaw kandan dini ta kanak.

29 Sa Dios ha Amay ku ha iyan mig-ila kanak hu mga karniro iyan gayed labaw hu alan, aman hurà en makaagaw kandan diyà ta kandin.

30 Siak daw sa Amay ku sabuwa kay dà.”

31 Su mapaliman haena hu mga Judio nangamul en paman sidan hu mga batu ta agbatuwen dan ngaay.

³² Ba inikagiyan sidan hi Jesus hu “Madakel en sa impaahà ku inyu ha mga belengenan ha impabuhat kanak hu Dios ha Amay ku. Inu man sa igbatuwa nuy kanak?”

³³ Tuminubag sidan hu “Kenà day iyan igbatuwa ikaw sa mga belengenan ha binuhat nu ba tumenged ta tagtameyesen nu sa Dios, ta imbà ka tag-ikagiyà ha sabuwa kaw dà hu Dios ha etaw ka dà man hu ikaw?”

³⁴ Inikagiyan sidan hi Jesus ha “Hurà ba makasulat en duun hu Kasuguan nuy sa lalang hu Dios ha tagyanaen ‘Iyan kaw mga magbabayà’?

³⁵ Natun-an taw ha harì gayed mahimu ha mabalhin sa insulat ha lalang hu Dios. Ku pigngaranan din sa mga gin-apuan taw ha iyan inilahan hu lalang din ha ‘mga magbabayà,’

³⁶ imbà nuy agkaikagi ha tagtameyesen ku sa Dios ku ikagiyen ku ha Batà a kandin sa labaw a pa man dì kandan ta pinilì a hu Dios ha impadini ta kalibutan?

³⁷ Harì kaw tumuu kanak ku kenà ku iyan tagbuhaten sa insugù kanak hu Dios ha Amay ku.

³⁸ Ba tumenged ta iyan haena tagbuhaten ku, bisan ku harì kaw tumuu kanak ba tuuwan nuy ngaay sa mga belengenan ta daw matun-an nuy gayed ha sa Dios ha Amay ku dini ta kanak daw diyà a daan ta kandin.”

³⁹ Tumenged taena agdakepen dan en paman ngaay si Jesus ba uminawà haena diyà ta kandan.

⁴⁰ Dayun luminayun si Jesus diyà ta Jordan daw duun migtimà hu lugar ha duun namautismu si Juan su anay.

⁴¹ Madakel sa mga etaw ha duminiyà ki Jesus ta nahenà-henà dan ha “Bisan ku hurà belengenan ha nabuhat hi Juan su anay ba sa alan ha inikagi din mahitenged ki Jesus laus gayed.”

⁴² Duun taena ha lugar madakel sa mga etaw ha tuminuu ki Jesus.

11

Sa Pagpatay Hi Lazaro

¹ Amin etaw ha agkatungkayan hu dalu ha tagn-garanan ki Lazaro. Saena diyà tagtimà ta Betania daw sa atebay din ha si Maria daw si Marta diyà daan tagtimà.

² Saini ha Maria ha agkadaluwān sa suled din ha maama iyan su bahi ha mighudhud hu pahumut duun hu paa hi Jesus daw tarapuwi ta buhuk din.

³ Pinaelegan ku daruwa ha bahi si Jesus daw ikagiyi hu “Ginuu, agkatungkayan hu dalu sa palanggà nu ha amigu.”

⁴ Su mapaliman haena hi Jesus bà dà minikagi hu “Harì din iyan ipatay sa dalu ba iyan igkadaluwī din ta daw madayè sa Dios ha Amay ku daw madayè a daan sa Batà din pinaagi taena.”

⁵ Pinalanggà hi Jesus si Marta daw sa suled din daw si Lazaro,

⁶ ba su mapaliman din ha agkatungkayan hu dalu si Lazaro hurà pa haena sagunà diyà ta migangat pa hu daruwa ha aldaw.

⁷ Su maiwas haena inikagiyān din sa mga tinunan din ha “Dumiyà kuy ta Judea.”

8 Ba tuminubag sa mga tinun-an din hu “Manunudlù, imbà ka aglikù diyà sa bag-u pa ha agbatuwen kad ngaay hu mga Judio?”

9 Inikagiyan sidan hi Jesus hu “Sampulù daw daruwa ha uras sa nangkaaldaw. Bisan sin-u sa taghipanaw ku aldaw hari gayed pakasipà ta mapawà,

10 ba saena ha taghipanaw ku daleman pakasipà gayed ta masukilem man.”

11 Daw minikagi pa daan ha “Tuminiduga en sa amigu taw ha si Lazaro ba dumiyà kuy ta agpukawen ku.”

12 Tuminubag haena sa mga tinun-an din hu “Ginuu, ku nakatiduga en saena agkaulian en.”

13 Ba iyan ngaay kahulugan hu inikagi hi Jesus sa minatay en si Lazaro ba abi dan ha bà dà tagtiduga.

14 Aman ben paman sidan inikagiyi en hu “Minatay en si Lazaro,

15 ba maayad ha hurà a diyà su matay ta daw makatuu kaw gayed kanak. Diyà kuy en.”

16 Dayun si Tomas ha tagngaranan dan hu Saleping minikagi duun ku duma din ha mga tinun-an ha “Dumiyà kuy en ta daw mangamatay kuy daan duma hu Manunudlù taw.”

Si Jesus Pakabanhaw

17 Su makauma si Jesus diyà ta Betania haepat en ha aldaw sa kalebenga ki Lazaro.

18 Sa banuwa ta Betania ubay dà diyà ta Jerusalem ta mga tatulu dà ha kilomitro sa pig-elangan din,

19 aman si Marta daw si Maria inelegan hu mga taga-Jerusalem hu paglipay kandan ta minatay sa suled dan.

20 Su mapaliman hi Marta ha tagdiyà en si Jesus sagunà haena tuminalagbù, ba si Maria diyà dà ta balay dan.

21 Dayun inikagiyan hi Marta si Jesus hu “Ginuu, ku dini ka pa ngaay harì gayed matay sa suled ku.

22 Ba natun-an ku ha bisañ iman ku amin nu agpanayuen duun hu Dios ig-ila din ikaw.”

23 Tuminubag si Jesus hu “Mabanhaw dà sa suled nu.”

24 Minikagi si Marta hu “Natun-an ku ha mabanhaw dà haena ku malugay.”

25 Ba si Jesus minikagi hu “Iyan a pakabanhaw daw iyan a daan pakaila hu kinabuhì. Ku amin agtuu kanak, bisañ ku matay ba mabanhaw dà

26 ta saena ha agtuu kanak amin din kinabuhì daw harì en gayed matay. Agtuu ka ba daan taena?”

27 Tuminubag si Marta hu “Hee, Ginuu, agtuu a ha iyan ka su Mesiyas ha Batà hu Dios ha intagnà ha dumini ta kalibutan.”

28 Su maikagi haena hi Marta luminikù diyà ta balay dan daw muymuyahi si Maria hu kagi din “Tagdini en labi sa Manunudlù na dumiyà ka kun ta kandin.”

29 Su mapaliman haena hi Maria sagunà tuminalagbù ki Jesus.

30 Hurà pa si Jesus makauma diyà ta banuwa ta duun pa hu tinalagbuán dan ki Marta.

³¹ Sa mga etaw diyà ta balay hi Maria ha taglipay kandin naahà dan si Maria ha tigkan huminitindèg daw hipanaw, aman linupug dan ta abi dan ha bà dà ag-agalà duun ku lebeng hi Lazaro.

³² Su makauma si Maria diyà ki Jesus sagunà luminuhud duun hu atubangan din ha minikagi hu “Ginuu, ku dini ka pa gabia harì ngaay matay sa suled ku.”

³³ Su maahà hi Jesus si Maria daw sa mga Judio ha duminuma kandin ha tag-agalà suminakit daan sa gahinawa din,

³⁴ aman ininsaan din sidan hu “Hindu duun inlebeng si Lazaro?”

Tuminubag sidan hu “Diyà kuy ta daw maahà nu.”

³⁵ Dayun namanulù sa luhà hi Jesus.

³⁶ Aman minikagi sa mga Judio hu “Ahaa nuy ku inu kaadagi sa pagpalanggà din ki Lazaro.”

³⁷ Ba sa duma minikagi hu “Imbà din hurà kaulii si Lazaro na su buta naulian din man?”

Sa Pagkabanhaw Hi Lazaro

³⁸ Su tagduun en si Jesus ku linebengan ki Lazaro suminakit en paman sa gahinawa din. Sabuwa ha bangbang su lebeng daw inipelan hu batu

³⁹ aman suminugù si Jesus hu “Awaa nuy haini sa batu.”

Ba si Marta sa suled hi Lazaro minikagi hu “Ginuu, mahudù en iman hayana ta haepat en ha aldaw sa kalebenga kandin.”

⁴⁰ Dayun tuminubag si Jesus hu “Dì ba inikagi kud ikaw ha ku tumuu ka maahà nu sa pagkagamhanan hu Dios?”

41 Aman inawà dan su batu ha in-ipel ku lebeng. Dayun huminangad si Jesus diyà ta langit sa mig-ampù hu “Amay ku, tagpasalamat a ikaw ta migpaliliman ka kanak.

42 Natun-an ku ha dayun ka dà tagpaliliman kanak, ba tumenged taini ha mga etaw ha tagtiyadeg dini inikagi ku haini ta daw makatuu sidan ha sinugù a gayed ikaw dini ta kalibutan.”

43 Su makapenga en haena mag-ampù uminikagi hu madaging hu “Lazaro, guwà ka duun tayan.”

44 Sagunà guminuwà si Lazaro ha nabungkusán pa sa lawa din hu maputì ha manggad daw nabungkusán daan sa weleng din hu panyù. Aman inikagiyán sidan hi Jesus hu “Badbadi nuy hayana ta daw makaawà.”

Sa Paglalang-lalang Hu Kadakepa Ki Jesus

(Juan 11:45-57; Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Madakel sa mga Judío ha namisita ki María sa nakatuu gayed ki Jesus su maahà dan sa binuhat din.

46 Ba sa duma kandan migsumbung hu binuhat hi Jesus duun hu mga Fariseo.

47 Aman sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw sa mga Fariseo inamul-amul dan sa alan ha duma dan ha mga labaw ha punuan hu mga Judío.

Miglalang-lalang sidan hu kagi dan “In-inuwen taw haena sa etaw ha madakel en sa nabuhat din ha belengan?

48 Ku ipatayà taw iman haena madakel gayed sa tumuu kandin daw elegan kuy hu mga sundalu ta

Roma. Kagasen dan haini sa Timplo daw daetan dan haini sa nasud taw.”

49 Ba si Caifas ha iyan tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad duun taena ha tuiga minikagi ha “Buang-buang kaw pa gayed.

50 Hari nuy ba diay agkatun-an ha maayad pa ku sabuwa dà sa matay para hu alan ha mga etaw dì ku madaetan pa haini sa nasud taw?”

51 Saena ha naikagi din kenà kandin dà ha henà-henà, ba tumenged ta iyan tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad pakatagnà daan ha si Jesus matay para hu alan ha mga Judio.

52 Daw kenà para dà hu mga Judio ba para daan hu alan ha mga etaw hu Dios ha nakagsusuwayà dini ta kalibutan ta daw makag-amulà dà sidan ku malugay.

53 Sugud taena ha aldaw sa mga labaw ha punuan hu mga Judio nan-ahà hu paagi ha mapatay dan si Jesus.

54 Aman si Jesus daw sa mga tinun-an din hari en pakahipanaw duun hu kadakelan diyà ta probincia ta Judea. Ba namandiyà sidan ta banuwa ta Efraim ha ubay duun hu pinakabulung-bulung ha lugar daw diyà sidan migtimà.

55 Su madani en agsaulugen sa Aldaw hu Paglabay madakel ha mga etaw sa duminiyà ta Jerusalem ha nangapuun duun hu migkalain-lain ha banuwa ta agtumanen dan diyà sa tulumanen hu paglimpyu.

56 Su mangaamul-amul sidan duun hu Timplo pigpan-ahà dan si Jesus daw migpainsaay sidan

hu “Inu sa henà-henà nuy? Tumampu ba gid haena hu pagsaulug daw ku hari?”

⁵⁷ Ba sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw sa mga Fariseo daan en mig-ikagi ha ku sin-u sa makatuen ku hindu duun si Jesus kinahanglan gayed ha magsumbung ta agdakepen dan haena.

12

Sa Paghudhud Hu Pahumut

(Juan 12:1-8; Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

¹ Su haenem pa ha aldaw daw human agsauluga sa Aldaw hu Paglabay duminiyà si Jesus ta Betania ha tagtimaan hi Lazaro sa pigbanhaw din.

² Su makauma haena diyà impapanihapun dan. Si Lazaro suminalu ki Jesus daw si Marta iyan migtangel.

³ Si Maria tuminimù hu nangkabutilya ha mahalen gayed ha lana ha tagngaranan hu nardo, dayun inhudhud din haena diyà ta paa hi Jesus daw tarapuwì ta buhuk din. Nakaheet gayed diyà ta balay sa nadeg taena ha tungkay mahumut.

⁴ Ba sa sabuwa ha tinun-an hi Jesus ha iyan si Judas Iscariote sa iyan daan maglimbung kandin minikagi hu

⁵ “Imbà hurà ibaligyà hayana sa pahumut hu pila ha gatus daw sa halin din iila ngaay duun hu mga makaluluuy?”

⁶ Naikagi din haena kenà tumenged ta agkahid-uwani din sa mga makaluluuy ba tumenged ta takaw haena, ta si Judas iyan tag-ibit hu salapì dan daw agtakawen din sa duma duun.

⁷ Ba minikagi si Jesus hu “Bay-ani nuy en hayana ta saini ha pahumut din iyan en pag-andam hu kalebenga kanak.

⁸ Sa mga makaluluuy sigi dà diyan ta inyu ba siak harì ad en maglugay dini ta inyu.”

⁹ Su mapaliman hu madakel ha mga Judio ha si Jesus diyà ta Betania namandiyà dayun sidan. Ba sa tuyù dan kenà iyan dà si Jesus ba agsusiyen dan ku laus ba ha nabanhaw si Lazaro.

¹⁰ Aman pighenà-henà hu mga labaw ha sinaligan hu paghalad ha aghimatayan dan daan si Lazaro

¹¹ ta tumenged kandin madakel ha mga Judio sa nakabig diyà ki Jesus daw tuminuu.

Sa Pagdiyà Hi Jesus Ta Jerusalem

(Juan 12:12-19; Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11;
Lucas 19:29-40)

¹² Su maisab ha aldaw sa madakel tungkay ha mga etaw ha agtampu hu pagsaulug nakapaliman ha agdiyà daan si Jesus ta Jerusalem.

¹³ Aman tuminalagbù sidan kandin daw mig uwit sidan hu mga palwa hu pagdayè kandin daw namangulahì sidan hu

“Dayeen gayed sa Dios. Panalanginan haini sa nakauma ha sinugù hu Dios. Panalanginan sa Harì hu mga kaliwatan hi Israel.”

¹⁴ Amin nati hu asno ha piglulanan hi Jesus, ta sa insulat ha lalang hu Dios tagyanaen

¹⁵ “Sinyu sa mga taga-Jerusalem, harì kaw mhaldek ta sa Harì nuy pakauma en ha taglulan duun hu nati hu asno.”

¹⁶ Duun taena ha panahun hurà katun-i hu mga tinun-an din sa kahulugan taena ha tagnà. Ba su

lumikù en si Jesus diyà ta langit human dan natuni ha saena ha insulat mahitenged man diay kandin daw natuman haena diyà ta kandin.

¹⁷⁻¹⁸ Sa intalagbuia ki Jesus hu madakel tungkay ha mga etaw iyan ta napaliman dan sa tultul hu mga etaw ha nakaduma kandin su banhawen din si Lazaro.

¹⁹ Aman nakaikagi sa mga Fariseo ha “Hurà taw en gayed mahimu ta ahà kaw, madakel gayed sa agsunud kandin.”

Sa Inikagi Hi Jesus Mahitenged Hu Kamatayen Din

²⁰ Amin mga etaw ha Griego ha namandiyà daan ta Jerusalem hu pagsimba taena ha pagsaulug.

²¹ Hinangyù dan si Felipe sa taga-Betsaida ha sakup ta Galilea hu kagi dan “Agkabayà kay pakiglalang ki Jesus.”

²² Aman inikagiyen hi Felipe si Andres dayun migduma-duma sidan daw ikagiyi si Jesus.

²³ Tuminubag si Jesus hu “Iyan en haini natugun ha panahun ha dayeen a siak sa Suled hu Kaet-etawan.

²⁴ Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha ku harì makapamula sa binì dini ta bugtà harì gayed mamunga, ba ku ipamegas tumubù gayed haena daw mamunga hu madakel.

²⁵ Bisan sin-u sa agkanugun hu kinabuhì din matay dà gihapun, ba saena ha tagsunud kanak bisan duun hu kamatayen amin din kinabuhì ha hurà din katapusan.

²⁶ Bisan sin-u sa agkabayà ha mahimu ha suluguen ku kinahanglan ha lumupug kanak daw

bisan ku hindu a, duun en daan haena. Sa magtuman hu mga sugù ku madayè gayed hu Dios ha Amay ku.

²⁷ “Iman masakit tungkay sa gahinawa ku, ba harì mahimu ha hangyuen ku sa Dios ha Amay ku ha harì a kandin ipaagi duun hu tagsalapen ku ha tungkay malegen ta iyan indini ku ta kalibutan ta daw matuman haena.”

²⁸ Aman mig-ampù si Jesus hu “Amay ku, buhata sa madayè ka pinaagi kanak.”

Dayun amin lageng ha napuun diyà ta langit ha tagyanaen “Nadayè ad en pinaagi ikaw ba madayè a pa gayed hu agbuhaten nu.”

²⁹ Saena ha lageng napaliman hu madakel ha mga etaw daw nakaikagi sidan ha “Lugung gid haena” na sa duma daan minikagi hu “Nakiglalang kandin sa balinsuguen hu Dios.”

³⁰ Inikagiyán sidan hi Jesus hu “Saena ha lageng impapaliman inyu ta daw matun-an nuy

³¹ ha iyan en iman panahun ha sa Dios maghukum hu silut taena ha harì agtuu kanak, ta si Satanás ha iyan hari dini ta kalibutan madaeg.

³² Ba siak ku itaud a duun hu kayu daw ipatangkaw sa kaet-etawan duun hu bisañ hindu makadini ta kanak.”

³³ Inikagi hi Jesus haena ta daw makapadayag ku agkainu-inu sa kamatayen din.

³⁴ Su mga etaw uminikagi hu “Natun-an taw pinaagi hu Kasuguan taw ha harì gayed matay su Mesiyas, aman imbà nu kaikagi ha kinahanglan ha itaud sa Suled hu Kaet-etawan duun hu kayu daw ipatangkaw? Sin-u haini sa Suled hu Kaet-etawan?”

35 Dayun tuminubag si Jesus hu “Iyan ad sulù ha makailaw hu henà-henà nuy ba laus kud en inyu ag-awaan. Aman hipanaw kaw ta aldaw pa daw harì kaw madalemanan ta saena ha agkadalemanan agkalaag.

36 Iman ta dini a pa ta inyu tuu kaw en kanak ta daw mailawan sa henà-henà nuy.” Su maikagi haena hi Jesus inawaan din sa madakel ha mga etaw daw duminiun hu lugar ha hari dan duun matulen.

Sa Mga Etaw Hari Agtuu

37 Bisan pa ku madakel gayed sa binuhat hi Jesus ha belenganen ba hurà sidan tuu kandin.

38 Iyan haini katumanan hu inikagi hi Isaias sa propita ha tagyanaen

“Dios ha Magbabayà hu alan, atiyuay dà gayed sa tuminuu hu intultul day daw atiyuay dà sa nakatuuen hu gahem nu ha impaahà nu kandan.”

39 Iyan haini hinengdan ha hurà sidan makatuu ta sa inikagi hi Isaias tagyanaen

40 “Binuhat sidan hu Dios ha buta ta daw harì sidan makaindan. Impadesen din daan sa henà-henà dan ta daw harì sidan makasabut daw harì daan makaghinulsul ta daw maluwas ku ngaay.”

41 Naikagi haena hi Isaias ta naahà din en sa pagkagamhanan hi Jesus.

42 Bisan pa taena amin gihapun mga punuan hu Judio ha nakatuu ki Jesus. Ba bà dan dà inheles ta agkangahaldek sidan hu mga Fariseo ku hari sidan ipaseled duun hu simbahan,

43 ta iyan en impalabi ku mga punuan sa pagdayè kandan hu mga etaw dì hu pagdayè kandan hu Dios.

44 Dayun minikagi si Jesus hu “Sa agtuu kanak agtuu en daan hu Dios ha migsugù kanak.

45 Ku agkaahà a hu etaw agkaahà din en daan sa Dios ha migsugù kanak.

46 Iyan a sulù ha nakadini ta kalibutan ta daw sa alan ha tumuu kanak harì en maghipanaw duun hu masukilem.

47 “Ku amin etaw ha nakapaliman hu lalang ku ba harì magtuman taena harì ku pa iman haena mahukuman, ta sa pagdini ku iman ta kalibutan kenà pa iyan sa paghukum ba iyan sa pagluwas hu kaet-etawan.

48 Bisan sin-u sa harì agdawat kanak daw harì agtuman hu mga lalang ku mahukuman duun hu katapusan ha aldaw. Sa ihukum kandin iyan sa mga lalang ku ha hurà din tumana.

49 Ta sa tag-ikagiyen ku kenà kanak ha henà-henà ba iyan sa igpaikagi kanak hu Dios ha Amay ku ha migsugù kanak.

50 Natun-an ku ha sa lalang din makaila hu kinabuhì ha hurà din katapusan. Aman sa tag-ikagiyen ku iyan sa igpaikagi kanak hu Amay ku.”

13

Sa Paghenaw Hi Jesus Hu Mga Paa Hu Mga Tinun-an Din

1 Su harì pa agsaulugen sa Aldaw hu Paglabay natun-an hi Jesus ha madani en sa natugun ha panahun ha ag-awà dini ta kalibutan ta ag-ulì en duun hu Dios ha Amay din. Pinalanggà din sa mga

sumusunud din aman iman igpaahà din ku inu kaadagi sa pagpalanggà din kandan.

² Agpanihapun sidan ba si Judas Iscariote ha batà hi Simon daan en inulinan hi Satanas ha iyan maglimbung ki Jesus.

³ Natun-an hi Jesus ha iyan impaghari hu Dios ha Amay din hu alan daw natun-an din daan ha duun napuun hu Dios daw diyà dà daan ag-ulì ta kandin.

⁴ Aman huminitindeg si Jesus daw lebasa su pinaksuy din daw itabed sa tualya diyà ta bahagan din.

⁵ Dayun hinudhudan din hu wahig sa palanggana daw pangenawi sa mga paa hu mga tinun-an din daw tarapuwi taena ha tualya.

⁶ Su mauma din en si Simon Pedro saena minikagi diyà ta kandin hu “Ginuu, aghenawan nu ba daan sa paa ku?”

⁷ Tuminubag si Jesus hu “Hari nu pa iman agkasabut sa tagbuhaten ku ba masabut nu dà asem ku malugay.”

⁸ Minikagi si Pedro hu “Hari mahimu ha iyan ka maghenaw ta paa ku.”

Ba inikagiyan hi Jesus ha “Ku hari ku mahenawan sa paa nu kenà kud en ikaw sumusunud.”

⁹ Aman minikagi si Simon Pedro hu “Ginuu, ku iyan diay hayana ilagkes nud en daan sa alima ku daw sa ulu ku.”

¹⁰ Tuminubag si Jesus hu “Saena ha nakaglang guy en kinahanglan ha iyan dà henawan sa paa din ta limpyu en sa lawa din. Nalimpyuwan kaw en ba amin sabuwa inyu ha mahugaw pa.”

11 Inikagi hi Jesus ha mahugaw pa sa sabuwa kandan ta natun-an din en ku sin-u sa maglimbung kandin.

12 Su makapenga en si Jesus mangenaw hu mga paa ku mga tinun-an din migpinaksuy dà daw likù diyà ta lamisahan. Dayun ininsaan din sidan hu “Agkatun-an nuy ba sa kahulugan taena ha binuhat ku inyu?

13 Iyan nuy tig-umaw kanak sa Manunudlù daw Ginuu na laus gayed hayana.

14 Iman ta siak sa Ginuu daw Manunudlù nuy migpaubus a hu kaugalingen ku ta hinenawan ku sa mga paa nuy, kinahanglan ha magpahenaw-henawà kaw daan.

15 Ta saena binuhat ku diyan ta inyu ta daw mailingan nuy.

16 Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha sa suluguen kenà labaw dì hu agalen din daw sa sinugù kenà daan labaw dì hu migsugù kandin.

17 Iman ta natun-an nuy en sa intudlù ku inyu malipayen kaw en gayed ku tumanen nuy haena.

Sa Pag-ikagi Hi Jesus Mahitenged Hu Paglimbung Kandin

18 “Sa inikagi ku kenà mahitenged hu alan inyu ta natun-an kud sa mga henà-henà taena ha mga pinilì ku. Ba amin sabuwa inyu ha maglimbung kanak ta daw matuman sa lalang hu Dios ha tagyanaen ‘Sa etaw ha makigsalu kanak iyan daan magkuntra kanak.’

19 “Saena daan kud en inyu ag-ikagiyen ta daw ku matuman haena makatuu kaw gayed ha iyan ad su duduun en su anay.

²⁰ Laus gayed sa ag-ikagiyen ku ha bisan sin-u sa agdawat taena ha agsuguen ku agdawat daan kanak, daw saena ha agdawat kanak agdawat daan hu Amay ku ha migsugù kanak.”

Sa Maglimbung Ki Jesus

(Juan 13:21-30; Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

²¹ Su maikagi haena hi Jesus tungkay suminakit sa gahinawa din dayun inikagiyen din sa mga tinun-an din hu “Laus gayed sa tag-ikagiyen ku ha sa sabuwa inyu iyan maglimbung kanak.”

²² Migpaahà-ahaay sa mga tinun-an ta hurà dan katun-i ku sin-u sa tig-iling din.

²³⁻²⁴ Si Simon Pedro migsingyas duun ku abay hi Jesus ha iyan sa pinalanggà din ha tinun-an hu “Insai nu ku sin-u sa tig-iling din.”

²⁵ Aman uminubay haena diyà ki Jesus daw insai hu “Ginuu, sin-u kanay sa maglimbung ikaw?”

²⁶ Minikagi si Jesus hu “Idèdè ku haini sa supas daw ku sin-u sa ilahan ku duun iyan en haena.” Dayun in-ila din su supas diyà ki Judas ha batà hi Simon Iscariote.

²⁷ Su makaen en haena hi Judas sagunà ginahe-man hi Satanas.

Inikagiyen dayun hi Jesus ha “Ku inu sa agbuhaten nu agpasa nud en.”

²⁸ Hurà gayed katun-i hu mga tinun-an hi Jesus ku imbà haena ikagiya hi Jesus diyà ki Judas.

²⁹ Tumenged ta iyan si Judas tag-ibit hu salapì dan abi hu duma kandan ha bà dà igpapalit hi Jesus hu agkinahanglanen dan taena ha pagsaulug daw ku amin ba daan agpailahan hi Jesus ha mga makaluluuy.

30 Su makaen en haena hi Judas sagunà guminuwà daw agkadaleman en haena.

Sa Bag-u Ha Sugù

31 Su makaguwà en si Judas inikagiyan hi Jesus sa mga tinun-an din hu “Harì en malugay siak sa Suled hu Kaet-etawan madayè a daw pinaagi kanak madayè daan sa Dios ha Amay ku.

32 Ku pinaagi kanak madayè sa Dios ha Amay ku madayè a daan kandin hu harì en malugay.

33 “Mga pinalanggà ku, harì en malugay sa pagduma-dumahà taw. Pan-ahaen a inyu ba ikagiyen ku inyu iman sa inikagi kud en duun hu punuan hu mga Judio ha harì kaw makaduun hu agpayanan-an ku.

34 “Amin ku bag-u ha kasuguan inyu ha iyan sa magpinalanggaay kaw. Iling hu kanak ha pagpalanggà inyu kinahanglan ha magpinalanggaay kaw daan.

35 Ku buhaten nuy haini matun-an hu mga etaw ha mga sumusunud kaw kanak.”

Sa Pag-ikagi Hi Jesus Mahitenged Hu Paglimud Hi Pedro

(Juan 13:36-38; Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Nanginginsà si Simon Pedro hu “Ginuu, hindu ka duun agpayanaen?”

Tuminubag si Jesus hu “Harì kaw pa iman makaduun hu agpayanan-an ku ba makalupug kaw dà kanak ku malugay.”

37 Minikagi si Pedro hu “Ginuu, imbà a harì makaduma ikaw? Ta bisan pa ku himatayan a harì ku gayed ikaw awaan.”

³⁸ Dayun tuminubag si Jesus hu “Laus ba ha harì a ikaw ag-awaan bisañ pa ku himatayan ka? Laus gayed sa ag-ikagiyen ku ikaw ha kanina ku harì pa managauk sa manuk katatulu kad en makaikagi ha harì a ikaw agkakilala.

14

Si Jesus Sa Dalan Payanaen Duun Hu Dios

¹ “Harì kaw gayed masamuk ba salig kaw duun hu Dios daw salig kaw daan kanak.

² Maluag sa tagtimaan hu Dios ha Amay ku. Aguna a diyà ta ag-andamen ku sa agtimaan nuy. Harì ku haena maikagi inyu ku kenà pa laus.

³ Ku mapengahan kud haena aglikù a dà dini daw agdumahen ku inyu duun hu tagtimaan ku ta daw bisañ hindu a, duun kaw en daan.

⁴ Natun-an nuy en sa dalan duun taena ha agpayanan-an ku.”

⁵ Ba si Tomas minikagi diyà ta kandin hu “Ginuu, harì day agkatun-an ku hindu ka agpayanaen aman in-inuwen man ha matulen day sa dalan payanaen duun taena?”

⁶ Tuminubag si Jesus hu “Iyan a dalan daw iyan a kamatuuran daw iyan a tag-ila hu kinabuhì. Hurà makaduun hu Amay ku ku kenà pinaagi kanak.

⁷ Ku nakilala a pa inyu nakilala nuy ngaay daan sa Amay ku. Ba iman nakilala nuy daw naahà nuy en.”

⁸ Minikagi si Felipe hu “Ginuu, ipaahà nu kanay sa Dios ha Amay nu. Iyan dà haini agkina-hanglanen day.”

9 Tuminubag si Jesus hu “Nalugay en sa pagduma-dumahà ku inyu na hurà nuy pa ba diay kakilala ku sin-u a? Bisan sin-u sa nakaahà kanak nakaahà en daan hu Amay ku, aman imba nu kaikagi pa ha ag-ahaen nu sa Amay ku?

10 Hari ka ba diay agtuu ha sa Amay ku dini ta kanak daw diyà a daan ta kandin? Bisan sa mga lalang ku inyu kenà duun dà napuun hu kanak ha henà-henà ta sa Amay ku ha dini tagtimà ta kanak iyan migbayà taena.

11 Aman tuu kaw hu tag-ikagiyen ku ha siak daw sa Amay ku sabuwa kay dà. Ku hari kaw agtuu hu inikagi ku tuu kaw tumenged hu mga buhat ku.

12 Laus gayed sa ag-ikagiyen ku inyu ha bisan sin-u sa tumuu kanak makahimu daan hu binuhat ku, daw labaw pa sa mabuhat din tumenged ta agulì ad en duun hu Dios ha Amay ku.

13 Bisan inu sa panayuen nuy pinaagi kanak ig-ila ku gayed haena ta daw madayè sa Dios ha Amay ku tumenged kanak.

14 Makapanayù kaw hu bisan inu pinaagi kanak ta ig-ila ku gayed.

Sa Balaan Ha Ispiritu Ha Insaad Hi Jesus

15 “Ku pinanglanggà a inyu tumanen nuy sa mga sugù ku inyu.

16 Daw agpanayuen ku duun hu Amay ku ha ipadini din ta inyu sa igapasuhì kanak ha iyan Magbubulig ha hari en gayed sumuway inyu

17 daw magtudlù daan haena inyu hu kamaturan. Hari haena madawat hu mga etaw ha hari agtuu kanak ta hari dan haena agkaahà daw hari dan daan agkakilala. Ba sinyu makilala nuy gayed

ta diyan ta inyu magtimà daw makigsabuwa en inyu.

¹⁸ Hariì ku gayed inyu ipatayà ta igpadini ku sa Magbubulig inyu.

¹⁹ Hariì en malugay harì ad maahà hu mga etaw ha hurà tuu kanak ba sinyu maahà a dà inyu. Tumenged ta sa kinabuhì ku hurà din katapsan amin nuy daan kinabuhì ha hurà din katapsan.

²⁰ Duun asem taena ha aldaw matun-an nuy ha siak daw sa Dios ha Amay ku sabuwa kay dà, daw siak daw sinyu sabuwa kuy dà daan.

²¹ Bisan sin-u sa magpaliliman hu mga kasuguan ku daw magtuman taena palanggà a kandin. Saena ha tagpalanggà kanak palanggà daan hu Amay ku daw palanggà ku daan daw igaikilala ku kandin ku sin-u a.”

²² Dayun nanginginsà si Judas ba kenà iyan si Judas Iscariote hu “Ginuu, imbà nu tuyua ha iyan kay dà igaikilala nu hu kaugalingen nu daw hurà nu sa mga etaw ha harì agtuu ikaw?”

²³ Tuminubag si Jesus hu “Bisan sin-u sa tagpalanggà kanak tagtuman hu tigtudlù ku. Palanggaen haena hu Amay ku ta siak daw sa Amay ku diyà kay en tagtimà ta kandin.

²⁴ Ba saena ha kenà a kandin palanggà harì gayed tagtuman hu tigtudlù ku. Sa lalang ku ha napaliman nuy hurà dini dà kapuun ta henà-henà ku ba duun napuun hu Amay ku ha iyan migsugù kanak.

²⁵ “Tag-ikagiyen ku haini iman ta dini a pa ta inyu.

²⁶ Ba sa Balaan ha Ispiritu ha iyan Magbubulig ha ipadini hu Amay ku ta inyu hu pagpasuhì

kanak iyan magtudlù inyu hu alan daw ipahenà-henà din daan inyu sa alan ha mga lalang ku.

²⁷ Igbilin ku sa kalinaw duun hu henà-henà nuy, sa kalinaw ha dini ta kanak iyan igbilin ku inyu. Sa mga etaw ha harì agtuu kanak hurà dan kalinaw ha iling taena. Aman harì kaw masamuk daw harì kaw en mahaldek.

²⁸ “Napaliman nuy sa inikagi ku ha ag-awaan ku inyu ba aglikù a dà dini ta inyu. Ku palanggà a inyu mabayà-bayà kaw gayed ta ag-ulì a duun hu Amay ku ha iyan labaw di kanak.

²⁹ Daan kud en haena inikagi ta daw ku matuman en asem makatuu kaw gayed.

³⁰ Iyan dà haena ag-ikagiyen ku inyu ta madani en pakauma si Satanas sa tagharì hu mga etaw ha harì agtuu kanak. Labaw a di kandin

³¹ ba kinahanglan ha matun-an hu kaet-etawan ha palanggà ku sa Dios ha Amay ku daw buhaten ku sa alan ha insugù din kanak. Diyà kuy en.

15

Sa Puun Hu Pamulahen Daw Sa Mga Pangā

¹ “Iyan a puun hu pamulahen daw sa Dios ha Amay ku iyan tag-alima duun.

² Sa mga panga ha harì mamunga awaen din, ba sa mga panga ha agpamunga limpyuwan din ta daw mamunga hu madakel.

³ Limpyu kaw en tumenged hu mga lalang ku inyu.

⁴ Ku harì kaw sumuway kanak harì a daan sumuway inyu. Hurà gayed panga ha makapamunga ku maawà duun hu puun din. Iling daan

inyu harì kaw mamunga ku maawà kaw dini ta kanak.

⁵ “Iyan a puun hu pamulahen daw iyan kaw daan mga panga. Saena ha harì umawà dini ta kanak daw harì ku daan awaan mamunga hu madakel, ba sa sumuway kanak hurà din en gayed mahimu.

⁶ Bisan sin-u sa sumuway kanak agkailing hu panga ha inlambeg ha ku mangagangu en amul-amulen daw iagbul duun hu hapuy.

⁷ Ku harì kaw sumuway kanak daw magpabilin kaw duun hu mga lalang ku sa bisan inu ha agpanayuen nuy ig-ila ku inyu.

⁸ Ku mamunga kaw hu madakel madayè gayed sa Dios ha Amay ku daw iyan makapamatuud ha sumusunud kaw kanak.

⁹ “Sa pagpalanggà ku inyu agkailing hu pagpalanggà kanak hu Amay ku. Magpabilin kaw duun hu pagpalanggà ku inyu.

¹⁰ Ku tumanen nuy sa mga sugù ku inyu harì kaw maawà duun hu pagpalanggà ku inyu. Iling hu pagtuman ku hu insugù kanak hu Dios ha Amay ku ha hurà a daan kaawà duun hu pagpalanggà din kanak.

¹¹ Inikagi ku haini inyu ta daw sa kalipay ku makadiyan ta inyu daw malipayen kaw daan gayed.

¹² Iyan haini sugù ku inyu sa kinahanglan ha magpinalanggaay kaw iling hu pagpalanggà ku inyu.

¹³ Ku amin etaw ha tagpakamatay para hu amigu din iyan haena timaan ha adagi tungkay

sa pagpalanggà din duun. Hurà en gayed pagpalanggà ha labaw pa taena.

¹⁴ Ku buhaten nuy sa mga insugù ku inyu iyan kaw gayed mga amigu ku.

¹⁵ Hari ku inyu tagngaranan ha mga suluguen ta sa suluguen hari din agkatun-an ku inu sa tagbuhaten hu agalen din. Ba tagngaranan ku inyu ha mga amigu ku ta sa alan ha inikagi kanak hu Amay ku impadayag ku daan diyan ta inyu.

¹⁶ Kenà kaw iyan migpilì kanak ba iyan a migpilì inyu ta daw mamunga kaw hu madakel daw sa bunga nuy hari maamin. Bisan inu sa panayuen nuy duun hu Dios ha Amay ku pinaagi kanak saena ig-ila din inyu.

¹⁷ Iyan haini igsugù ku inyu sa kinahanglan ha magpinalanggaay kaw gayed.

Sa Pagkuntra Hu Mga Etaw Ki Jesus

¹⁸ “Ku kuntrahen kaw hu mga etaw ha hari agtuu kanak henhenen nuy ha iyan a kandan inuna kinuntra.

¹⁹ Ku duma kaw pa ngaay kandan hari kaw kandan kuntrahen. Ba kenà kaw kandan mga duma ta pinilì ku inyu aman agkuntrahen kaw gayed kandan.

²⁰ Timan-i nuy sa inikagi kud en inyu ha sa suluguen kenà labaw dì hu agalen. Ku pinasipala han a kandan pasipalahan kaw daan kandan. Ku tinuman dan sa intudlù ku kandan tumanen dan daan sa inyu.

²¹ Pasipalahan kaw gayed kandan tumenged ta mga etaw ku inyu daw hurà dan kakilala sa Amay ku ha migsugù kanak.

22 Ku hurà a ngaay makadini ta kalibutan daw makagtudlù kandan harì ngaay sidan mag-isip ha mga makasasalà sidan, ba iman hurà dan en balibalan.

23 Bisan sin-u sa agkuntra kanak agkuntrahen din daan sa Dios ha Amay ku.

24 Hariì ngaay sidan mag-isip ha mga makasasalà sidan ku hurà dan pa kaahà sa mga binuhat ku ha belenganen ha hurà kahimu hu bisañ sin-u. Ba bisañ ku naahà dan en haena kinuntra a gihapun kandan daw sa Amay ku.

25 Ba iyan haena katumanan hu insulat duun hu Kasuguan dan ha tagyanaen ‘Bisan ku hurà dan gayed katarengan ha igkuntraha dan kanak ba kinuntra a gihapun kandan.’

26 “Agsuguen ku dini ta inyu sa Magbubulig ha duun agkapuun hu Amay ku ha iyan sa Balaan ha Ispiritu. Saena magpadayag daan hu kamatuuran mahitenged hu Dios ha Amay ku daw manistigus daan mahitenged kanak.

27 Daw sinyu makapanistigus kaw en daan mahitenged kanak ta sugud dà su anay migduma-duma kuy en.

16

1 “Inikagi ku haena diyan ta inyu ta daw harì kaw makaendà hu pagtuu kanak.

2 Ta awaen asem sa katenged nuy hu pagseled duun hu mga simbahan daw makauma daan sa panahun ha abi hu maghimatay inyu ha malipay sa Dios taena.

3 Agbuhaten dan haena ta siak daw sa Amay ku hurà dan kakilala.

4 Aman daan kud en inyu ag-ikagiyan ta daw ku makauma asem sa panahun ha buhaten dan haena mahenhenaan nuy en sa inikagi ku iman inyu. Su anay ha bag-u kuy pa makagduma-duma hurà ku haena ikagiya inyu ta diyan a paman ta inyu.

Sa Buluhaten Hu Balaan Ha Ispiritu

5 “Iman ag-ulì ad en duun hu Amay ku ha migsugù kanak ba hurà en inyu tagpanginginsà ku hindu a agpayanaen.

6 Agkasamuk kaw gayed iman tumenged hu inikagi ku inyu,

7 ba laus gayed sa ag-ikagiyan ku inyu ha sa pag-awà ku dini makapaayad inyu. Ta ku harì a umawà dini harì dumini ta inyu sa Magbubulig, ba ku umawà a suguen ku haena diyan ta inyu.

8 Ku makauma haena dini ipasabut din duun hu kaet-etawan ha mga makasaralà sidan daw ipadayag din sa paagi ha mahimu sidan ha matareng daw igtudlù din daan ha sa mga makasaralà agsilitan hu Dios.

9 Igpasabut din ha makasaralà sidan ta harì sidan agtuu kanak.

10 Igpadayag din sa paagi ha mahimu sidan ha matareng ta siak ag-ulì ad en duun hu Amay ku daw harì ad inyu maahà.

11 Igtudlù din ha sa mga makasaralà silutan gayed hu Dios ta si Satanas sa tagharì hu harì agtuu kanak pighukuman en hu silut.

12 “Madakel pa ngaay sa ag-ikagiyan ku inyu ba iman harì nuy pa haena maantus.

13 Ba ku makauma en sa Balaan ha Ispiritu ha iyan magpadayag hu kamatuuran itudlù din sa kamatuuran inyu. Sa ag-ikagiyen din kenà kandin dà ha henà-henà ba iyan dà sa napaliman din duun hu Dios, daw ag-ikagiyen din daan inyu sa maul-ulahan ku malugay.

14 Dayeen a kandin ta igpadayag din inyu sa mga intudlù ku.

15 Inikagi ku ha igpadayag din inyu sa mga intudlù ku ta sa tag-ikagiyen hu Amay ku iyan daan tag-ikagiyen ku.

Sa Kalugul Mailisan Hu Kalipay

16 “Hari en malugay hari ad en inyu maahà daw hari en daan malugay maahà a dà inyu.”

17 Sa duma ha mga tinun-an hi Jesus migpainsaay hu “Inu gid sa kahulugan taena ha inikagi din ha hari en malugay hari taw en maahà ba hari en daan malugay maahà taw dà? Daw inu gid daan sa kahulugan hu tag-ikagiyen din ha ag-ulì duun hu Amay din?”

18 Sigi dà sidan tagpainsaay hu “Inu gid sa kahulugan hu inikagi din ha ‘hari en malugay’? Hari taw gayed agkasabut sa tag-ikagiyen din.”

19 Natun-an hi Jesus ha amin dan ngaay ig-insà kandin aman inikagiyan din sidan hu “Tagpainsaay kaw ku inu sa kahulugan taena ha inikagi ku ha ‘hari en malugay hari ad en inyu maahà ba hari en daan malugay maahà a dà inyu.’

20 Laus gayed sa ag-ikagiyen ku ha sa mga etaw ha hari agtuu kanak malipay hu maul-ulahan ku ba sinyu maglugul kaw. Ba saena ha kalugul nuy mailisan dà hu adagi ha kalipay.

²¹ Ku tagbatà sa bahi tag-antus hu kasakit, ba ku pakabatà en agkalipatan din dà sa masakit tumenged hu kalipay din taena ha batà.

²² Iling daan taena ha ku harì ad en inyu maahà maglugul kaw gayed, ba ku isab kuy makag-ahaay adagi gayed sa kalipay nuy daw saena harì gayed maagaw diyan ta inyu.

²³ Duun asem taena ha panahun kenà en kinahanglan ha dini kaw pa ta kanak panayù hu bisañ inu. Laus gayed sa tag-ikagiyen ku ha bisañ inu sa panayuen nuy duun hu Dios ha Amay ku pinaagi kanak ig-ila din gayed inyu.

²⁴ Hurà kaw pa makapanayù pinaagi kanak, ba iman manayù kaw en ta ilahan kaw kandin daw malipayen kaw gayed.

²⁵ “Sa pagtudlù ku inyu iman pinaagi dà hu mga pananglitan, ba makauma sa panahun ha harì ad en gumamit hu mga pananglitan ta mapayag en sa pag-ikagi ku mahitenged hu Dios ha Amay ku.

²⁶ Duun asem taena ha panahun iyan kaw en manayù duun hu Amay ku pinaagi kanak. Kenà en kinahanglan ha iyan a pa

²⁷ ta palanggà kaw daan kandin tumenged ta palanggà a inyu daw tuminuu kaw ha diyà a napuun ta kandin.

²⁸ Duminini a ta kalibutan ba duun a napuun hu Dios ha Amay ku. Iman ag-awaan ku haini sa kalibutan ta ag-ullì a duun hu Amay ku.”

²⁹ Minikagi sa mga tinun-an din ha “Tungkay gayed mapayag sa pag-ikagi nu iman ta kenà en mga pananglitan.

³⁰ Natun-an day en iman ha natun-an nud

sa alan daw hurà en kinahanglan ha amin pa manginginsà ikaw ta daan nud natun-an sa mga ig-insà day ngaay. Aman agtuwan day en ha duun ka gayed napuun hu Dios.”

³¹ Ba si Jesus tuminubag hu “Agtuu kaw ba gayed?

³² Madani en sa panahun ha makagsusuwayà kaw ta ag-awaan a inyu daw kada sabuwa inyu umulì duun hu kandin ha balay. Bisan pa taena amin ku gihapun duma ha iyan sa Dios ha Amay ku.

³³ “Inikagi ku haena inyu ta daw malinawen sa henà-henà nuy pinaagi hu pagkasabuwa taw. Dini ta kalibutan madakel gayed sa kasamukan nuy ba pandayai sa gahinawa nuy ta nadaeg kud en sa alan ha amin din gahem dini ta kalibutan.”

17

Sa Pag-ampù Hi Jesus Mahitenged Hu Kaugalingen Din

¹ Su makapenga mikagi si Jesus huminangad haena diyà ta langit daw mig-ampù ha tagyanaen

“Amay ku, iyan en haini su natugun ha panahun. Dayeen a sa Batà nu ta daw madayè ku daan ikaw

² ta in-ila nud en kanak sa kagahem ha mailahan ku hu kinabuhì ha hurà din katapanan sa kaet-etawan ha in-ila nu kanak.

³ Iyan haini paagi ha madawat dan sa kinabuhì ha hurà din katapanan, sa pagkilala dan ikaw sa laus daw sabubuwa dà ha Dios daw sa pagkilala dan daan kanak ha iyan a si Jesu Cristo sa sinugù nu.

4 Dini ta kalibutan dinayè ku ikaw ta napengahan kud sa impabuhat nu kanak.

5 Iman, Amay ku, ilikù dini ta kanak sa pagkagamhanan ku su diyan a pa ta ikaw su hurà pa daan tanghagaa sa kalibutan.

Sa Pag-ampù Hi Jesus Mahitenged Hu Mga Sumusunud Din

6 “Saena ha mga etaw ha in-ila nu kanak dini ta kalibutan impakilala kud kandan ku sin-u ka. Daan en sidan ikaw ha mga etaw ba in-ila nu sidan kanak daw tinuman dan en sa lalang nu.

7 Iman natun-an dan en ha sa binuhat ku diyan gayed napuun ta ikaw

8 ta intudlù kud en kandan sa insugù nu kanak daw dinawat dan en haena. Nasiguru dan ha diyan a gayed napuun ta ikaw daw tuminuu sidan ha sinugù a ikaw.

9 Aman tig-ampù ku sidan. Kenà ku iyan tig-ampù sa etaw ha harì agtuu ba iyan sa mga etaw ha in-ila nu kanak ta ikaw en sidan.

10 Sa kanak ha mga etaw alan en ikaw daw sa ikaw kanak en daan, daw pinaagi kandan agkadayè a.

11 Iman ag-awà ad dini ta kalibutan daw ag-uli ad en diyan ta ikaw, ba sa mga etaw ta dini pa ta kalibutan. Balaan ha Amay ku, pinaagi hu ngaran nu bantayi nu haena sa in-ila nu kanak ha mga etaw ta daw masabuwa sidan iling hu pagkasabuwa ta.

12 Su duma a pa kandan pigbantayan ku sidan pinaagi hu gahem ha in-ila nu kanak. Hurà malaag kandan ba iyan dà sa intagnà en ha

maglimbung kanak ta daw matuman sa insulat ha lalang nu.

¹³ “Laus ad ag-ulì diyan ta ikaw ba ig-ampù ku sidan iman ha dini a pa ta kalibutan ta daw sa kalipay dan mailing hu kanak ha kalipay.

¹⁴ Saena ha lalang nu intudlù kud en kandan. Ba tagkuntrahen sidan hu mga etaw ha harì agtuu kanak ta sa migtuu kanak kenà en sakup ta kalibutan iling ha kenà a daan sakup ta kalibutan.

¹⁵ Kenà ku iyan tig-ampù ha awaen nu sidan dini ta kalibutan ba iyan ku tig-ampù ha bantayan nu sidan ta daw hari madaeg hi Satanas.

¹⁶ Kenà en sidan sakup ta kalibutan iling ha kenà a daan sakup ta kalibutan.

¹⁷ Buhata nu sidan ha mahimpit pinaagi hu pag-pakatuen dan hu kamatuuran ha iyan sa lalang nu.

¹⁸ Iling ha sinugù a ikaw dini ta kalibutan agsug-uen ku daan sidan hu pagsangyaw hu lalang nu duun hu alan ha kaet-etawan.

¹⁹ Tumenged kandan ighalad ku ikaw sa kau-galingen ku ta daw sa kaugalingen dan ihalad dan daan ikaw.

Sa Pag-ampù Hi Jesus Mahitenged Hu Alan Ha Agtuu Kandin

²⁰ “Kenà ku iyan dà tig-ampù diyan ta ikaw sa mga etaw ha nakatuu en kanak ba alan en daan sa tumuu kanak asem ku malugay pinaagi hu pagpanunultul mahitenged kanak.

²¹ Amay ku, tig-ampù ku haena ta daw masabuwa dà sidan iling ha nasabuwa ki daan. Masabuwa sidan dini ta kanit ta daw makatuu sa kaet-etawan ha sinugù a gayed ikaw.

22 Sa gahem ha in-ila nu kanak ig-ila ku daan diyà ta kandan ta daw masabuwa sidan iling hu pagkasabuwa ta.

23 Sidan daw siak sabuwa kay dà ta siak daw sikaw sabuwa ki dà daan. Magsabuwa sidan ta daw matun-an hu kaet-etawan ha sinugù a gayed ikaw daw palanggà nu daan sidan iling hu pagpalanggà nu kanak.

24 “Amay ku, sa mga etaw ha in-ila nu kanak agkabayaan ku daan ha makaamul sidan duun hu tagtimaan ku daw maahà dan sa pagkagamhanan ha in-ila nu kanak tumenged ta pinatalanggà a ikaw bisaan su hurà pa tanghagaa sa kalibutan.

25 “Matareheng ha Amay ku, saena ha harì agtuu kanak hurà dan kakilala ku sin-u ka, ba siak naki-lala kud en ikaw daw natun-an hu mga etaw ta ha sinugù a ikaw dini.

26 Impakilala kud ikaw diyà ta kandan daw agdayunen ku pa haena ta daw sa pagpalanggà nu kanak iyan daan pagpinalanggaay dan daw sabuwa a daan kandan.”

18

Sa Kadakepa Ki Jesus

(Juan 18:15-18; Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

1 Su makapenga si Jesus mag-ampù uminawà diyà duma hu mga tinun-an din daw lapas sidan duun hu Sapà ta Kidron. Diyà ta layun amin pina-mulahan hu mga kayu ha olibo dayun duminiyà sidan.

² Si Judas ha iyan maglimbung ki Jesus natulen din en haena ta mahies sidan mag-amul-amul duun.

³ Aman inuwit hi Judas diyà sa mga sundalu daw sa mga bantay hu Timplo ha sinugù hu labaw ha mga sinaligan hu paghalad daw hu mga Fariseo ha tag-uuwit hu mga sulù daw hinagiban.

⁴ Ba natun-an en hi Jesus sa maul-ulahan din aman tinalagbù din sidan daw insai hu “Sin-u sa tagpan-ahaen nuy?”

⁵ Tuminubag sidan hu “Iyan si Jesus ha taga-Nazaret.”

Inikagiyan sidan hi Jesus hu “Iyan ad en su tagpan-ahaen nuy.” Si Judas ha iyan taglimbung kandin duma en daan kandan.

⁶ Su maikagi hi Jesus ha “Iyan ad en” nangakaundud daw nangabantang su agdakep kandin.

⁷ Aman inisaban sidan ininsaan hi Jesus hu “Sin-u man diay sa tagpan-ahaen nuy?”

Tuminubag gihapun sidan hu “Iyan labi si Jesus ha taga-Nazaret.”

⁸ Minikagi si Jesus hu “Inikagiyan kud inyu ha iyan ad en. Ku iyan ad tagpan-ahaen nuy harì nuy ilagkes sa mga duma ku.”

⁹ Inikagi din haena ta daw matuman sa in-ampù din ha hurà bisan sabuwa ha malaag duun hu mga etaw ha in-ila kandin hu Dios ha Amay din.

¹⁰ Dayun si Simon Pedro duminagtù hu ispada din daw tigbasa sa suluguen hu tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad, aman nalapung sa kawanan ha talinga ku suluguen ha tagngaranan ki Malco.

11 Ba inikagiyan hi Jesus si Pedro hu “Isakeb hayan sa ispada nu ta kinahanglan ha dawaten ku sa igpaantus kanak hu Amay ku.”

Sa Pag-uwit Ki Jesus Diyà Ki Anas

12 Dinakep si Jesus hu mga sundalu duma hu kapitan daw mga bantay. Binakus dan

13 daw uwita diyà ki Anas ha ugang hi Caifas sa tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad duun taena ha tuiga.

14 Si Caifas iyan mig-ikagi su anay duun hu mga punuan hu mga Judio ha maayad pa ha sabuwa dà sa matay para hu alan.

Sa Una Ha Paglimud Hi Pedro

(Juan 18:15-18; Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:56-57)

15 Si Simon Pedro daw sa duma din ha tinunan luminupug ki Jesus. Tumenged ta sa duma din nakilala hu tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad nakaduma haena ki Jesus duun ku balay hu tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad.

16 Ba si Pedro diyà dà nataman ta pultahan. Su tinun-an ha nakilala hu tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad nakiglalang duun ku bahi ha tagbantay diyà ta pultahan dayun impaseled din daan si Pedro.

17 Su bahi nanginginsà diyà ki Pedro hu “Tinunan ka ba daan tayana ha etaw?”

Ba si Pedro tuminubag hu “Kenà a.”

18 Tungkay matinù duun taena ha panahun aman sa mga suluguen daw sa mga bantay hu Timplo migtim-un daw pamanhidadang sidan. Uminamul si Pedro kandan ta aghidadadang daan.

Sa Pagbistiga Ki Jesus Hu Tungkay Labaw Ha Sinaligan Hu Paghalad

(Juan 18:19-24; Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Duun taena ha balay binistiga si Jesus hu nauna ha tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad mahitenged hu mga tinun-an din daw hu katudluanan din.

20 Tuminubag si Jesus hu “Impapaliman ku hu kaet-etawan sa katudluanan ku ta duun a man gani migtdlù hu mga simbahan daw hu Timplo ha duun daan tagkaamul-amul sa kaet-etawan aman hurà gayed nakaheles ha mga lalang ku.

21 Imbà a inyu tagbistigaha? Iyan nuy ngaay insaan sa nakapaliman kanak ta natun-an dan sa mga intudlù ku.”

22 Su maikagi haena hi Jesus sagunà linaparu hu sabuwa ha bantay daw ikagiyi hu “Imbà ka tagtubag-tubag hu iling tayan duun hu tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad?”

23 Ba tuminubag si Jesus ha “Ku nasayep man ugaling sa inikagi ku ikagiyi sa mga etaw dini ku inu sa nasayep duun. Ba ku hurà imbà a man ikaw laparuwa?”

24 Dayun si Jesus sa binakus en impauwit hi Anas diyà ki Caifas ha iyan tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad duun taena ha tuiga.

Sa Ikaduwa Daw Sa Hudiyan Ha Paglimud Hi Pedro

(Juan 18:25-27; Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

²⁵ Su taghidadang pa si Simon Pedro diyà ta guwà ininsaan hu mga etaw hu “Tinun-an kad ba daan tayana ha etaw?”

Ba si Pedro miglimud hu “Kenà a man.”

²⁶ Amin suluguen hu tungkay labaw ha sinaligan hu paghalad daw suled taena ha tinigbas hi Pedro ha minikagi diyà ki Pedro hu “Bà su naahà ku gan ikaw duun hu pigdakepan taena ha etaw.”

²⁷ Ba miglimud en paman si Pedro dayun tuminagauk sa manuk.

Sa Pagbistiga Ki Jesus Hi Pilato

Juan 18:28-38; Mateo 27:1-2,11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Su maselem pa si Jesus inuwit en ku mga punuan hu Judio duun ku balay hu gubernador sa napuun ta balay hi Caifas. Ba sa mga punuan diyà dà nataman ta guwà taena ha balay ta daw hari dan malapas sa tulumanen hu mga Judio hu pagsaulug taena ha Aldaw hu Paglabay.

²⁹ Tumenged taena guminuwà si Pilato daw insai sidan hu “Inu man sa salà taini ha igsumbung nuy?”

³⁰ Tuminubag sidan hu “Masinupaken haini ha etaw aman igpaatubang day ikaw.”

³¹ Saena ha mga punuan hu Judio bà dà inikagiyi hi Pilato ha “Uwita nuy dà diyan daw iyan kaw en maghukum kandin sumalà hu inyu ha Kasuguan.”

Ba tuminubag sidan ha “Hurà itugut kanay ha hukuman day sa etaw hu kamatayen.”

³² Nahitabù haena ta daw matuman sa inikagi su anay hi Jesus ku agkainu-inu sa kamatayen din.

³³ Sumineled si Pilato diyà ta balay din daw ipaatubang kandin si Jesus dayun ininsaan din hu “Iyan ka ba Hari hu mga Judio?”

³⁴ Si Jesus tuminubag hu “Sayan ha inikagi nu ikaw en ba ha henà-henà daw ku tinultulan ka ba hu mga etaw mahitenged kanak?”

³⁵ Minikagi si Pilato ha “Judio a ba daan? Iyan sa mga duma nu ha Judio daw sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad migtugyan ikaw dini ta kanak. Inu man sa salà nu?”

³⁶ Tuminubag si Jesus hu “Sa pagkahari ku kenà dini ta kalibutan. Ku hari a pa ngaay dini suminukul en gan sa mga suluguen ku ta daw hari a madakep taini ha mga Judio. Ba sa pagkahari ku kenà dini dà ta kalibutan.”

³⁷ Minikagi si Pilato ha “Ku iyan hayan hari ka gayed diay.”

Si Jesus tuminubag hu “Laus sa inikagi nu ta siak Hari a gayed. Iyan hayana indini ku ta kalibutan ha migpakaetaw a ta daw matun-an hu kaet-etawan sa kamatuuran. Bisan sin-u sa agkabayà ha makatuen hu kamatuuran tagpaliliman kanak.”

³⁸ Ba minikagi si Pilato hu “Inu en paman hayana ha kamatuuran?”

Dayun sagunà guminuwà si Pilato daw inikagiyan din sa mga Judio ha “Hurà ku naahà ha salà din ha angayan ha hukuman.

³⁹ Ba sumalà hu inyu ha naanadan ku agsaulugen sa Aldaw hu Paglabay amin purisu ha aglibriyen ku. Agkabayaan nuy ba ha ipaguwà ku haini sa Hari hu mga Judio?”

40 Ba tuminubag sidan hu madaging hu “Hari day hayana agkabayaan ba sa ipaguwà nu iyan si Barabas.” Si Barabas sabuwa ha tulisan.

19

*Sa Paghukum Ki Jesus Hu Kamatayen
(Juan 19:1-16; Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20;
Lucas 23:13-25)*

1 Insugù hi Pilato ha lagkutan si Jesus

2 daw tuminimù sa mga sundalu hu gawed ha dugiyen dayun binangkulà haena daw isuup diyà ta ulu din. Pininaksuyan dan daan si Jesus hu maligà ha manggad

3 daw sigi dan inubayi daw ikagiyi hu “Mabuhì sa Hari hu mga Judio” dayun pigsumbag dan.

4 Minisab guminuwà si Pilato daw ikagiyi sa mga Judio hu “Ahaa nuy, igpaatubang ku inyu haini sa etaw ta daw matun-an nuy ha hurà ku naahà ha salà din.”

5 Su gumuwà si Jesus ha nasuupan en sa ulu din hu dugi daw pininaksuyan en daan hu maligà ha manggad minikagi si Pilato diyà ta kandan hu “Taini dà su etaw.”

6 Su maahà si Jesus hu mga labaw ha sinaligan hu paghalad daw hu mga bantay taena ha Timplo namangulahì sidan hu “Ilansang hayan duun hu krus.”

Ba inikagiyen sidan hi Pilato hu “Iyan kaw en maglansang kandin ta hurà ku naahà ha salà din.”

7 Saena ha mga etaw minikagi ha “Sumalà hu kanay ha Kasuguan kinahanglan ha himatayan hayana ta tag-ikagiyà ha Batà kun hu Dios.”

⁸ Su mapaliman haena hi Pilato tungkay gayed nahaldek

⁹ aman sumineled diyà ta balay din. Dayun ininsaan din si Jesus hu “Hindu ka man diay napuun?” Ba hurà en tubag si Jesus.

¹⁰ Inikagiyán haena hi Pilato hu “Imbà ka hari tagtubag kanak? Hurà nu ba diay katun-i ha amin ku kagahem hu paglibri ikaw daw hu pagpalansang ikaw duun hu krus?”

¹¹ Tuminubag si Jesus ha “Hurà nu kagahem mahitenged kanak ku hurà ka pa ilahi hu Dios taena. Aman sa etaw ha mig-uwit kanak dini ta ikaw adagi gayed sa kandin ha salà dì hu ikaw.”

¹² Sugud taena agkabayaan en ngaay hi Pilato aglibriya si Jesus. Ba sa mga Judio dayun dà tagkulahiay ha “Ku libriyen nu hayana kenà kad en amigu hi Cesar sa Hari ta Roma, ta bisan sinu sa iling tayan ha tagpahari-hari agpakashupak ki Cesar.”

¹³ Su mapaliman haena hi Pilato inuwit din si Jesus duun hu lugar ha tagngaranan hu Sinaegan hu Batu ha duun hu Hebrewo ha inikagiyán saena Gabata. Dayun mininuu si Pilato duun taena ha pinun-ayà hu maghuhukum.

¹⁴ Duun taena agkaugtu en sa aldaw. Tagpangandam en sidan ta ku maisab ha aldaw human en agsaulugen sa Aldaw hu Paglabay.

Minikagi si Pilato hu “Taini en sa Hari nuy.”

¹⁵ Ba sa kaet-etawan namangulahì hu “Pahimatayi hayana. Ilansang en duun hu krus.”

Minikagi si Pilato hu “Imbà nuy igpalansang duun hu krus sa Hari nuy?”

Tuminubag sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad hu “Iyan dà Harì day si Cesar.”

¹⁶ Dayun intugyan hi Pilato si Jesus diyà ta kandan ta daw makalansang dan duun hu krus.

Sa Paglansanga Ki Jesus Duun Hu Krus

(Juan 19:17-27; Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

¹⁷ Tinimù hu mga sundalu si Jesus daw ipaguwà diyà ta banuwa ha tagtiang hu krus ha aglansangan kandin duun hu lugar ha tagngararanan hu Tul-an hu Ulu hu Etaw ha duun hu Hebreo ha inikagiyan saena Golgota.

¹⁸ Duun taena inlansang dan si Jesus duun hu krus daw amin pa daan daruwa ha inlansang dan duma kandin, sa sabuwa diyà ta gibang din daw sa sabuwa diyà ta kawanan din.

¹⁹ Sa sampaw ta ulu hi Jesus pinasulatan hi Pilato hu “Si Jesus ha taga-Nazaret sa Harì hu mga Judio.”

²⁰ Sa piglansangan ki Jesus ubay dà diyà ta Jerusalem aman madakel ha mga Judio sa nakabasa duun. Saena insulat duun hu tatulu ha inikagiyan ha iyan sa Hebreo, sa Latin daw sa Griego.

²¹ Minikagi sa mga labaw ha sinaligan hu paghalad diyà ki Pilato hu “Harì nu hayan iyan isulat sa ‘Harì hu mga Judio’ ba iyan nu sa ‘Inikagi taini ha iyan Harì hu mga Judio.’ ”

²² Ba si Pilato tuminubag hu “Sa insulat ku iyan en daw harì en gayed mailisan.”

²³ Su makalansang en si Jesus tinimù hu mga sundalu sa pinaksuy din daw bahina hu haepat.

Tinimù dan daan su pinaksuy din ha hurà duun tinahian

²⁴ dayun naman-ikagi sidan hu “Hari taw haini yahà-yahaen ba magripa kuy ta daw matun-an taw ku sin-u kanuy sa makatimù duun.”

Nabuhat dan haena ta daw matuman sa insulat ha lalang hu Dios ha tagyanaen

“Sinaad-saad dan sa pinaksuy ku daw pigripahan dan sa duma duun.”

Aman iyan haena binuhat ku mga sundalu.

²⁵ Duun hu ubay ku krus ha piglansangan ki Jesus diyà tagtiyadeg si Inay din daw sa suled hi Inay din, si Maria ha asawa hi Clopas daw si Maria Magdalena.

²⁶ Su maahà hi Jesus si Inay din daw su tinunan ha palanggà din inikagiyán din si Inay din hu “Inay, iyan en hayana batà nu.”

²⁷ Daw inikagiyán din daan haena sa tinunan hu “Iyan en hayana inay nu.” Sugud taena migtimà sa inay hi Jesus duun ku balay taena ha palanggà din ha tinun-an.

Sa Pagpatay Hi Jesus

(Juan 19:28-37; Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

²⁸ Su malugay-lugay natun-an hi Jesus ha napengahan din en sa alan ha iga-pabuhat kandin hu Dios, aman uminikagi hu “Akgalauwan a” ta daw matuman sa insulat ha lalang hu Dios.

²⁹ Amin garapun diyà ha tinaguan hu sukà. Aman sa mga sundalu tuminimù hu manggad daw iteleb duun hu sukà dayun imbedbed duun hu panga hu isupo daw isungit ki Jesus.

30 Su mananam din haena minikagi hu “Napengahan kud sa buluhaten ku.” Nakalengay-lengay haena dayun nabugtù sa gahinawa din.

31 Su agkahapun en sa mga punuan hu Judio huminangyù diyà ki Pilato ha pamalien dan en sa mga paa taena ha impanlansang duun hu krus ta daw mangamatay en sidan. Binuhat dan haena ta daw maawà dà su impanlansang duun hu krus ha hari pa mauma sa Aldaw hu Paghimlay ta iyan tungkay mahal.

32 Aman inelegan ku mga sundalu su impanlansang duma ki Jesus daw pamalia sa mga paa dan.

33 Ba su makauma sidan diyà ki Jesus naahà dan ha minatay en haena aman hurà dan en pamalia sa mga paa din.

34 Ba amin sabuwa ha sundalu ha dinughang din hu bangkaw sa kilid hi Jesus, aman sagunà tuminulu duun sa langesa daw sa wahig.

35 Siak sa nakaahà taena makapanistigus a ha laus gayed haena. Natun-an ku ha kamatuuran sa tag-ikagiyen ku aman insulat ku haini ta daw makatuu kaw daan.

36 Nahitabù haena ta daw matuman sa insulat ha lalang hu Dios ha tagyanaen “Hurà bisan sabuwa ha mabali duun hu mga tul-an din.”

37 Daw amin pa daan insulat ha lalang hu Dios ha tagyanaen “Tagtengtengan dan haena sa etaw ha dinughang dan.”

Sa Paglebeng Hi Jesus

(Juan 19:38-42; Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Amin etaw ha tagngaranan ki Jose ha taga-Arimatea ha duminiyà ki Pilato daw panayua sa lawa hi Jesus. Saena in-ila hi Pilato kandin aman duminiun si Jose hu krus daw timua sa lawa hi Jesus. Si Jose sumusunud hi Jesus ba inheles din sa pagtuu din su anay ta agkahaldek hu mga punuan hu Judio.

39 Si Nicodemo sa migpakig-ahà daan ki Jesus duun hu daleman su anay duminuma ki Jose ha tag uwit hu madakel tungkay ha pahumut ha mira ha inamulan hu aloe.

40 Binungkusan ku daruwa sa lawa hi Jesus hu maputi ha manggad daw inapidan dan hu pahumut sumalà hu tulumanen hu mga Judio ku taglebeng.

41 Duun hu ubay ku piglansangan ki Jesus amin mga pamulahen ha kayu daw amin daan duun bangbang ha hurà pa gayed kalebengi.

42 Saena ha bangbang ubay dà duun hu piglansangan ki Jesus daw agkaana-ana en sidan ta madani en sa pagsaulug, aman duun dan dà inlebeng sa lawa hi Jesus.

20

*Sa Pagkabanhaw Ki Jesus
(Juan 20:1-10; Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)*

1 Su kaaldawen hu Dominggo si Maria Magdalena duminiun taena ha piglebengan ki Jesus. Ba naahà din ha naawà en su batu ha in-ipel taena ha lebeng.

² Aman minulalaguy payanaen diyà ki Simon Pedro daw taena ha pinalanggà hi Jesus ha tinunan daw inikagiyan din sidan hu “Inawà dan en sa lawa hi Jesus duun hu piglebengan kandin daw hurà day katun-i ku hindu dan en duun in-ugsak.”

³ Aman uminagpas si Pedro daw saena ha duma din duun ku lebeng.

⁴ Miglumbà sidan sa daruwa ba saena ha duma hi Pedro nauna duun ku lebeng.

⁵ Dayun sinil-ip din su lebeng daw naahà din su maputì ha mga manggad ha nakaugsak duun, ba hurà en seled su tinun-an.

⁶ Pagpakauma hi Simon Pedro sa nahudiyan sagunà haena sumineled. Naahà din su maputì ha manggad ha nakaugsak duun

⁷ daw sa panyù ha imbungkus ta ulu hi Jesus. Saena ha panyù napanday nalupì ha hurà makaa-mul duun hu duma ha mga manggad.

⁸ Dayun sumineled daan haena sa duma hi Pedro ha nauna dì kandin diyà ta lebeng daw naahà din sa alan aman nakatuu ha nabanhaw si Jesus.

⁹ Duun taena ha panahun hurà dan pa gayed kasabut sa insulat ha lalang hu Dios ha tagyanaen ha kinahanglan ha mabanhaw si Jesus.

¹⁰ Dayun naman-ulì su mga tinun-an.

*Sa Pagpaahà Hi Jesus Diyà Ki Maria Magdalena
(Juan 20:11-18; Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)*

¹¹ Diyà ta guwà taena ha lebeng si Maria tag-agalaay. Sinil-ip din daan su lebeng

¹² daw naahà din sa daruwa ha balinsuguen hu Dios ha tungkay maputì sa bisti dan. Sa sabuwa

diyà tagpinuu hu ulunan taena ha naugsakan hu lawa hi Jesus daw sa sabuwa diyà ta sikwayan din.

¹³ Su mga balinsuguen hu Dios minikagi hu “Imbà ka tag-agalaay?”

Tuminubag si Maria hu “Tinimù dan sa lawa hu Ginuu ku daw hari ku agkatun-an ku hindu dan en duun in-ugsak.”

¹⁴ Dayun luminingì si Maria na amin din naahà ha tagtiyadeg diyà ta talikudan din ba hurà din kakilala ha iyan en man diay haena si Jesus.

¹⁵ Saena nanginginsà diyà ta kandin hu “Imbà ka tag-agalaay? Sin-u sa tagpan-ahaen nu?”

Abi hi Maria ha iyan haena su tag-alima hu mga pamulahen ha kayu aman tinubag din ha “Ku iyan ka migtimù hu lawa hi Jesus ikagiya nu kanak ku hindu nu duun in-ugsak ta agtimuen ku dà.”

¹⁶ Ba minikagi si Jesus diyà ta kandin hu “Maria.”

Sagunà nakasinalu si Maria diyà ki Jesus daw ikagiyi hu madaging hu “Raboni” saini inikagiyan ha Hebreo ha tagkahulugan hu Manunudlù.

¹⁷ Ba si Maria inikagiyan hi Jesus ha “Butawani a ikaw ta hurà a pa makaaulì duun hu Amay ku. Elegi nu sa mga tinun-an ku daw ikagiyi sidan ha ag-ulì a duun hu Dios ha Amay ku ha iyan Amay nuy daw Magbabayà nuy daan.”

¹⁸ Aman inelegan hi Maria Magdalena su mga tinun-an hi Jesus daw ikagiyi sidan hu “Naahà ku sa Ginuu.” Dayun intultul din sa inikagi hi Jesus diyà ta kandin.

Sa Pagpaahà Hi Jesus Duun Hu Mga Tinun-an Din

19 Su daleman en hu Dominggo nangaamul-amul sa mga tinun-an hi Jesus duun hu sabuwa ha balay ha pigsirahan dan ta agkangahaldek sidan hu mga punuan hu Judio. Migpaahà si Jesus diyà ta taliwarà dan daw ikagiyi sidan hu “Magmali-nawen kaw.”

20 Su maikagi din haena impaahà din kandan sa alima din daw sa kilid din. Aman tungkay gayed nangalipay sa mga tinun-an din ta naahà dan en sa Ginuu.

21 Dayun inikagiyán sidan hi Jesus hu “Magma-linawen kaw en. Iling ha sinugù a hu Dios ha Amay ku agsuguen ku daan inyu hu pagpanunul-tul mahitenged kanak.”

22 Daw inikagiyán din pa daan sidan hu “Dawata nuy sa Balaan ha Ispiritu.

23 Bisan sin-u sa pasayluwen nuy pasayluwen daan hu Dios, ba sa harì nuy pasayluwen harì din en daan pasayluwen.”

Sa Pagpaahà Hi Jesus Diyà Ki Tomas

24 Sa sabuwa ha tinun-an hi Jesus ha iyan si Tomas sa tagngaranan hu Saleping hurà diyà su magpaahà si Jesus kandan.

25 Su matultulan hu mga tinun-an ha duma din ha naahà dan en sa Ginuu minikagi si Tomas hu “Harì a gayed makatuu ha nabanhaw haena ku harì ku matubluk sa alima din ha naagiyán hu lansang daw sa kilid din ha pigdughang.”

26 Su nangkasimana en naisab dà nangaamul-amul sa mga tinun-an hi Jesus duun ku balay ha pig-amul-amulan dan su anay daw human en nakatampu kandan si Tomas. Bisan ku nasirahan

haena sa balay ba migpaahà si Jesus diyà ta tali-warà dan daw ikagiyi sidan hu “Magmalinawen kaw.”

²⁷ Dayun inikagiyan din daan si Tomas hu “Ahaa daw tubluka nu sa alima ku daw tublukà nu daan sa kilid ku. Endai nud en sa pagduwa-duwa daw tuu kad en iman kanak.”

²⁸ Dayun nakaikagi si Tomas hu “Ginuu daw Dios ku.”

²⁹ Ba inikagiyan haena hi Jesus hu “Nakatuu ka gayed ta naahà a ikaw, ba malipayen gayed sa etaw ha tuminuu kanak bisan hurà a kandin kaahà.”

³⁰ Madakel pa ha mga belenganen sa naahà hu mga tinun-an hi Jesus ba hurà en isulat duun taini ha libru.

³¹ Ba insulat haini ta daw makatuu kaw ha si Jesus iyan su Mesiyas ha Batà hu Dios, daw pinaagi hu pagtuu nuy kandin mailahan kaw gayed hu kinabuhì ha hurà din katapsan.

21

Sa Pagpaahà Hi Jesus Duun Ku Danaw

¹ Su maiwas en haena mig-isab pa gayed migpaahà si Jesus duun hu mga tinun-an din diyà ta Danaw ta Tiberias. Iyan haini naul-ulahan.

² Naamul diyà si Simon Pedro daw si Tomas ha tagngaranan hu Saleping, si Natanael ha taga-Cana ha sakup ta Galilea daw sa daruwa ha batà hi Zebedeo, daw amin pa daan daruwa ha tinun-an hi Jesus.

³ Si Simon Pedro uminikagi duun hu mga duma din hu “Agpamaling a.” Aman saena ha mga duma din minikagi daan hu “Agduma kay ikaw.” Dayun

namanlulan sidan duun hu barutu daw pamaling, ba bisañ ku luminam-ag sidan hurà gayed sidan makatimù.

⁴ Su maselem en si Jesus tagtiyadeg diyà ta kilid taena ha danaw ba hurà kakilala hu mga tinun-an din.

⁵ Dayun ininsaan sidan hi Jesus hu “Nakatimù kaw ba?”

Tuminubag sidan ha “Hurà kay gayed.”

⁶ Sinugù sidan hi Jesus hu “Ilabya dà sa baling nuy diyan ta kawanan dapit ta daw makatimù kaw.” Dayun binuhat dan haena. Ba su butwaen dan su baling harì dan en agkahenat ta madakel tungkay sa nakatagù duun ha sedà.

⁷ Dayun su tinun-an ha pinalanggà hi Jesus minikagi diyà ki Pedro hu “Ay, iyan man diay hayana sa Ginuu taw.” Su mapaliman haena hi Simon Pedro sagunà migpinaksuy ta mglebas haena, dayun uminagbul diyà ta wahig payanaen diyà ki Jesus.

⁸ Sa mga duma din ha tinun-an ha taglulan duun ku barutu luminupug kandin ha tagguyud en ku baling ha napunù-punù hu sedà. Ubay dà sidan diyà ta kilid, mga nanggatus dà ha mitros sa pig-elangan dan.

⁹ Su makagaun en sidan naahà dan sa supas daw sa baga ha amin en duun sedà ha inanag.

¹⁰ Inikagiyan sidan hi Jesus ha “Uwita en dini sa natimù nuy ha mga sedà.”

¹¹ Aman dumiuun si Simon Pedro ku barutu daw guyuda su baling ha napunù hu mga adagi ha sedà, sa kadakelen taena 153. Bisan ku madakel

tungkay sa sedà ha natimù dan ba hurà gayed kayahà su baling dan.

¹² Dayun inikagiyán sidan hi Jesus hu “Paman-gaen kuy en.” Hurà sidan makaamel hu pag-panginginsà kandin ku sin-u ta natun-an dan ha iyan en sa Ginuu.

¹³ Tinimù hi Jesus su supas daw su nalutù ha sedà daw saada kandan.

¹⁴ Saena ikatulu en ha pagpaahà hi Jesus duun hu mga tinun-an din sugud hu pagkabanhaw din.

Si Jesus Daw Si Pedro

¹⁵ Su makapenga en kumaen si Jesus daw sa mga tinun-an din ininsaan din si Simon Pedro hu “Simon ha batà hi Juan, labaw ba sa pagpalanggà nu kanak dì taini ha mga duma nu?”

Tuminubag si Pedro hu “Ginuu, natun-an nu ha palanggà ku ikaw.”

Aman inikagiyán hi Jesus hu “Alimahi nu sa mga nati ku ha karniro.”

¹⁶ Dayun minisab minikagi si Jesus diyà ta kandin hu “Simon ha batà hi Juan, palanggà a ba ikaw?”

Tuminubag si Pedro hu “Hee, Ginuu, natun-an nu ha palanggà ku ikaw.”

Aman inikagiyán hi Jesus hu “Alimahi nu sa mga karniro ku.”

¹⁷ Duun hu ikatulu ininsaan dà paman hi Jesus hu “Simon ha batà hi Juan, palanggà a ba gayed ikaw?”

Suminakit sa gahinawa hi Pedro ta katulu en insai ku palanggà din ba si Jesus. Ba tuminubag gihapun hu “Ginuu, natun-an nud sa alan aman natun-an nu ha palanggà ku gayed ikaw.”

Dayun inikagiyen hi Jesus si Pedro hu “Alimahi nu sa mga karniro ku.

¹⁸ Laus gayed sa ag-ikagiyen ku ha su batan-en ka pa pakabaluy kad en tagpinaksuy hu kaugalingen nu daw bisan hindu ka duun agpayanaen agkabaluy nu. Ba ku malaas ka asem makapangindedepe ka daw lain en sa magpinaksuy ikaw daw uwiten ka duun hu agtambagan nu ha lugar.”

¹⁹ Sa pag-ikagi hi Jesus saena mahitenged hu kamatayen hi Pedro ha makadayè hu Dios. Dayun inikagiyen hi Jesus si Pedro ha “Sunud ka kanak hangtud en hu kamatayen nu.”

²⁰ Luminginì si Pedro daw naahà din ha taglupug kandan su tinun-an ha palanggà hi Jesus daw iyan abay din su anay duun hu pagpanihapun dan daw iyan daan nanginginsà hu “Ginuu, sin-u kanay sa maglimbung ikaw?”

²¹ Aman ininsaan hi Pedro si Jesus hu “Ginuu, inu gid sa maul-ulahan tayana ku malugay?”

²² Ba si Jesus tuminubag ha “Ku iyan ku pagbayà sa bubuhay pa hayana ku lumikù a dini ta kalibutan hurà nu duun labet. Bà ka dà sunud kanak.”

²³ Tumenged taini ha inikagi hi Jesus nakalekep sa tultul duun hu alan ha mga sumusunud din ha su palanggà din ha tinun-an hari en matay. Ba kenà iyan inikagi hi Jesus ha hari en matay ta iyan inikagi din sa “Ku iyan ku pagbayà ha bubuhay pa hayana ku lumikù a dini ta kalibutan hurà nu duun labet.”

²⁴ Iyan a su tinun-an ha tagsabayen hi Jesus daw iyan a daan migsulat taini. Natun-an day ha laus gayed haini ta naahà day gayed.

Juan 21:25

ci

Juan 21:25

25 Madakel pa sa binuhat hi Jesus na ku iamin haena isulat harì maaul dini ta kalibutan sa mga libru ha masulatan duun.

Lalang hu Dios New Testament in Binukid

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Binukid

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Binukid

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

---

cii

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
8fa6e0c4-d7a6-594c-b954-a81b67f31cf4